

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

PROVOZNĚ EKONOMICKÁ FAKULTA

Katedra práva

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Aplikace zákona o matrikách, jménu a příjmení v praxi

Jana Knapčíková

© 2010 ČZÚ v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jana Knapčíková

obor Podnikání a administrativa - k.s. Cheb

Vedoucí katedry Vám ve smyslu Studijního a zkušebního řádu ČZU v Praze čl. 17 odst. 2 určuje tuto diplomovou práci.

Název tématu: **Aplikace zákona o matrikách, jménu a příjmení v praxi**

Struktura diplomové práce:

1. Úvod
2. Cíl práce a metodika
3. Přehled platné právní úpravy
4. Problematika jména a příjmení v praxi
5. Naše a cizí příjmení v současné češtině
6. Závěr
7. Seznam literatury
8. Přílohy

Rozsah původní zprávy: 50 - 60 stran

Seznam odborné literatury:

JUDr. Václav Henych - zákon o matrikách, jménu a příjmení č. 301/2000 Sb. s poznámkami a souvisejícími předpisy, IFEC Praha 2002

PhDr. Miloslava Knappová, CSc. - Naše a cizí příjmení v současné češtině, 2. vydání, TAX AZ KORT Liberec 2008

JUDr. Radek Ondruš - Správní řád, nový zákon s důvodovou zprávou a poznámkami, LINDE PRAHA, a.s. - Právnické a ekonomické nakladatelství a knihkupectví Bohumily Hořínkové a Jana Tuláčka, Opletalova 35, 115 51 Praha 1 2005

Vladimír Plecítý - Zákon o rodině, EUROUNION Praha, s.r.o. Praha 2007

Zákon č. 301/2000 Sb. o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů ze dne 02.08.2000, platnost 07.09.2000, účinnost 01.07.2001

Vyhláška ministerstva vnitra č. 207/2001 Sb. ze dne 08.06.2001, platnost 22.06.2001, účinnost 01.07.2001

Zákon č. 500/2004 Sb. správní řád ze dne 24.06.2004, platnost 24.09.2004, účinnost 01.01.2006

Zákon č. 94/1963 Sb. o rodině ze dne 04.12.1963, platnost 13.12.1963, účinnost 01.04.1964

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Ing. Miloslav Preininger**

Termín odevzdání diplomové práce: duben 2010

.....
Vedoucí katedry

.....
Děkan

V Praze dne: 15.12.2008

Čestné prohlášení

Čestně prohlašuji, že jsem svou diplomovou práci „Aplikace zákona o matrikách, jménu a příjmení v praxi“ vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Lubech dne: 09.04.2010

Bc. Jana Knapčíková
studentka PEF ČZU v Praze

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala panu JUDr. Ing. Miloslavu Preiningerovi za jeho odborné vedení, podporu, trpělivost, rady a inspirace při zpracování diplomové práce.

Dále bych chtěla poděkovat matrice Městského úřadu v Lubech za poskytnutí podkladů k vypracování práce a matrice Městského úřadu v Chebu za mnohé cenné podněty k zamyšlení a faktickému zpracování tématu.

Aplikace zákona o matrikách, jménu a příjmení v praxi

**Application of the Registries, given name and family name
in practice**

SOUHRN

Jádrem diplomové práce je rozbor problematiky matrik, jména a příjmení, která je na jedné straně právně složitá a na druhé straně se dotýká každé fyzické osoby. Práce je rozdělena do pěti základních částí.

V úvodní části je velice stručně popsána charakteristika matrik, její historie a význam. Dále byla nastíněna oblast týkající se jména a příjmení.

V následující části je vymezena základní právní úprava týkající se matrik, jména a příjmení.

Další kapitola se věnuje poměrně stručnému přehledu hlavy I, matričního zákona. Jsou zde vymezeny veškeré záležitosti, které řešíme při narození dítěte, pokud se rozhodneme uzavřít manželství, pokud dojde k úmrtí blízké osoby nebo pokud žádáme o výpis z matriční knihy či vystavení matričního dokladu týkající se naší osoby, či osoby k nám příbuzné (např. z důvodu ztráty matričního dokladu). Blíže je specifikována i zvláštní matrika, která vyřizuje žádosti o zápis narození, uzavření manželství či úmrtí českých občanů, které nastalo v cizině.

Dále se zabýváme problematikou užívání jména a příjmení, které jsou uvedeny v matričních dokladech a v úředním styku jsou občanovým právem i povinností. Vedle uvedeného užívání jména a příjmení je třeba upozornit také na související změnu jména a příjmení.

Závěrečná část dává možnost nahlédnout do široké a složité problematiky našich a cizích příjmení v současné češtině. Věnujeme se příjmením nejrůznějšího původu, které se užívají v českých zemích, podobně jako i v dalších středoevropských zemích. Nechybí zde ani přehled skloňování a přechylování příjmení v češtině. Začleňování

cizích ženských příjmení do češtiny je další důležitý bod v této části práce. Stručně se zde zmíníme i o pravopisné podobě našich příjmení. Při přepisu cizojazyčných jmen do češtiny lze využít dvojí možný způsob přepisu a sice transliterace a transkripce. Těmito se zabýváme v předposlední kapitole. Nakonec se dozvíme něco o příjmeních z hlediska frekvenčního.

SUMMARY

Substance of this graduation theses is, analysis of the registry problems, given names and family names, which is in one side legally complicated and on the other side affect each personal entities. This task is separated into five basic sectors.

In the introduction is briefly described characteristic, history and meaning of the registry.

Than was mentioned area relating to given name and family name.

In following sector is described basic legal regulations relevant to registry, given name and family name.

The next chapter relatively attend to overview chapter I, registry law. In this part are defined all matters, that we have to solve when child is born, if someone want to get merried, if someone neighbouring die, if we want to apply for registry listing, draw from registry book, or draw registry documents relevant to myself or our relative (e.g. lost registry document). More closely is specified also special registry, that analyzing registration requests when someone is born, got merried or if a czech citizen die in foreign country.

Next we are dealing with problems of using given name and family name, that are listed in registry documents and in official processing are justice and obligation of each citizen. After mentioned of using given name and family name, is very important to give a notice related to changing given name and surname.

The final chapter is giving a chance to look into wide and complicated problems our and foreign surnames in present czech language. We attend to all sorts of surnames, that are used in Czech countries, as well as in other Central European countries. On this

subject has to be listed inflect and changing surnames in czech language. The next important point of this work is integrating womans foreign surnames into czech. In a briefing we are also going to speak about spelling of our family names. Overwriting forign names into czech can be use in a two ways, namely transliteration and transcription. By this we will be dealing next to the last chapter. In the end we are going to know something about surnames in light of frequency.

Klíčová slova

dítě
jméno
matriční kniha
matrika

matriční úřad
oddací list
příjmení
rodný list

státní občanství
úmrtní list
zákon o matrikách

Keywords

child
given name
registry book
registry

registry office
marriage certificate
family name (surname)
birth certificate

citizenship rights
death cer
register's law

OBSAH

1. Úvod	9
2. Cíl práce a metodika	12
3. Přehled platné právní úpravy	13
3.1. Zákon č. 301/2000 Sb. o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů	13
3.2. Zákon č. 165/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů	14
3.3. Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině ve znění pozdějších předpisů	14
3.4. Zákon č. 500/2004 Sb. (správní řád)	15
4. Matriky	17
4.1. Zápisy narození, uzavření manželství a úmrtí	19
4.2. Matriční doklad, potvrzení o údajích z matriční knihy a doslovný výpis z matriční knihy	20
4.3. Doklady potřebné k uzavření manželství	21
4.4. Zvláštní matrika	23
4.5. Vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství	24
4.6. Matriční agenda na Městském úřadu v Lubech	25
5. Problematika jména a příjmení v praxi	26
5.1. Jméno	26
5.2. Příjmení	30
5.2.1 Ženská příjmení	21
5.2.2. Případy nabytí více příjmení	32
5.2.3. Přijetí dřívějšího příjmení po rozvodu manželství	33
5.3. Změna jména a příjmení	34
5.3.1. Povolení změny jména	35
5.3.2. Povolení změny příjmení	36
5.3.2.1. Povolení změny příjmení nezletilého dítěte	36
5.3.2.2. Povolení změny jména nebo příjmení u osob, u nichž probíhá proces změny pohlaví	37
5.3.2.3. Povolení změny jména nebo příjmení za trvání manželství	38
5.3.2.4. Příslušnost k řízení o povolení změny jména nebo příjmení	39
5.3.2.5. Různá státní občanství	41
5.3.2.6. Změna příjmení v cizině	42
5.4. Matriční agenda týkající se jména a příjmení na Městském úřadu v Lubech	43
6. Naše a cizí příjmení v současné češtině	44
6.1. O vývoji jména a příjmení v českých zemích	44
6.1.1. Vývoj příjmení z hlediska sociálního a časového	46
6.1.2. Evidence obyvatelstva, vznik matrik	46
6.1.3. Genealogický výzkum příjmení	48

6.2.	O původu našich příjmení	49
6.3.	Skloňování a přechylování příjmení	52
6.4.	Začleňování cizích ženských příjmení do češtiny	55
6.5.	K pravopisné podobě našich příjmení	56
6.6.	Transkripce a transliterace	57
6.7.	O příjmeních z hlediska frekvenčního	60
7.	Závěr	63
8.	Seznam literatury	64
9.	Seznam příloh	66
10.	Přílohy	68

1. ÚVOD

Matriky jsou jednou z nejstarších evidencí obyvatel, vedenou původně duchovními katolické církve. Zejména počínaje panováním prvního osvíceného panovníka na rakouském trůně – Marie Terezie – začínají státní instituce aktivně zasahovat do vedení evidencí obyvatelstva, nejrůznějších soupisů a matrik.

Matriky se u nás běžně začaly vyskytovat nejpozději od přelomu 16. a 17. století. Jejich vznik však lze datovat zřejmě už od 12. století v souvislosti se vznikem farní organizace. Dochovalo se celkem 22 matričních knih začatých před rokem 1563, tedy před Tridentským koncilem. Matriky však byly vedeny s rozličnou mírou pečlivosti v závislosti na tom, jakou pozornost jim příslušná vrchnost či farář věnovali.¹⁾

Činnost matrik byla poprvé upravena císařským patentem Josefa II. z roku 1784 o vedení matrik narozených, oddaných a zemřelých farními úřady katolické církve. Postupně pak matriky vedly i farní úřady ostatních církví působících na území státu a souběžně s nimi i orgány státu. Od 01.01.1950 vedou matriky pouze státní orgány, dříve místní národní výbory, nyní obecní úřady.

Matriky jsou základní evidencí narození, uzavření manželství a úmrtí a s tím spojené otázky jména a příjmení. Skutečnost, že jde opravdu o základní evidenci, lze doložit zejména tím, že:

- matriční knihy na sebe nepřetržitě navazují minimálně od druhé poloviny 18. stol. a jejich jednotlivé údaje lze kdykoliv prověřit;

1 HORSKÝ, J., SELIGOVÁ, M. *Rodina našich předků*. Praha: Lidové noviny, 1997, s. 37.

- zápisy narození, uzavření manželství, úmrtí, jména a příjmení jsou prováděny na základě prvotních dokladů, které jsou souběžně uloženy a následně archivovány;
- zápisy se provádějí do předem svázaných matričních knih, jejichž jednotlivé listy jsou předem očíslovány, takže listy nelze vytrhávat. Chybné zápisy se nesmí mazat či začernovat, ale buď se podtrhávají nebo podtečkovávají a jako správné se uvedou do zvláštní, oddělené, části listu matriční knihy nazvané dodatečné záznamy;
- matriční knihy, jejich duplikáty a sbírky listin, které se týkají narození, jsou uloženy u matričního úřadu 100 let nebo 75 let v případě uzavírání manželství či úmrtí. Následně jsou archivovány;
- pokud by došlo např. ke zničení matriční knihy, lze ji vždy obnovit podle duplikátu matriční knihy nebo sbírky listin a naopak.

Tento charakter základní evidence by měl být zachován i v nové právní úpravě. Je při tom zajištěno i využívání výpočetní techniky samozřejmě za zachování vedení matričních knih v předem svázaných knihách. Odstranil se stav, kdy dosavadní právní úprava byla velmi kusá a v mnoha případech byly povinnosti fyzickým osobám ukládány vyhláškou. Kromě toho byla stará právní úprava nepřehledná, a to zejména pro řadu novel. Pro zpřehlednění došlo ke spojení právní úpravy vedení matrik a právní úpravy užívání a změny jména a příjmení.

Pro vedení matrik nejsou v rámci Evropské unie stanovena jednotná pravidla. Právní úprava vedení matrik je plně ponechána v pravomoci národních orgánů jednotlivých zemí. Při přípravě návrhu zákona byly využity poznatky o právní úpravě těchto agend ve Spolkové republice Německo.

Po účinnosti nového zákona jsou prováděny matriční zápisy do nových vzorů matričních knih a rovněž vydán nový tiskopis matričního dokladu (rodný, oddací

a úmrtní list).

Jméno popř. jména a příjmení mají vazbu k rozličným životním událostem a situacím, v nichž se žadatelé ocitají a nepochybně jsou základními identifikačními údaji obyvatele České republiky a znaky individualizace osoby. Každý občan dostane brzy po svém narození jméno, které mu vyberou rodiče. Toto jméno spolu i s příjmením zapíše matriční úřad na základě dohody rodičů do knihy narození a současně se vystaví rodný list. Jméno, popřípadě jména, nebo příjmení lze fyzické osobě změnit pouze na základě její žádosti, popřípadě žádosti jejích zákonných zástupců.

2. CÍL PRÁCE A METODIKA

Cílem této práce je seznámit čtenáře se současnou právní úpravou týkající se matrik, jména a příjmení a popsat záležitosti matrik jako odbornou činnost a jako oblast poznání, a to tak, aby poznatky v práci obsažené v konkrétních případech umožnily lépe posoudit možnosti různých přístupů.

V neposlední řadě by měla práce poskytnout jednotlivé návody, které umožní řešení životních situací na matričních úřadech při narození, uzavření manželství, úmrtí nebo při zápisu jména a příjmení, popřípadě změny jména nebo příjmení.

Jde dosti o složitou a náročnou problematiku, upravenou v současné době několika právními předpisy, ze kterých jsem čerpala. Nový zákon o matrikách, jménu a příjmení by měl posílit profesionalitu na úseku matrik a zohledňovat požadavky fyzických osob i poznatky z praxe. A mezi další právní předpisy, které ve velké míře souvisí s matričním zákonem, patří zákon o rodině. Má významný vliv na život každé fyzické osoby a jeho praktickou aplikaci si každý uvědomí v době, kdy se rozhodne uzavřít manželství.

Dalším zdrojem jsou důvodové zprávy týkající se zákona o matrikách, jménu a příjmení hlavně v praxi a odborná literatura, na jejíž základě je tato práce vypracována.

Do práce jsem ještě zařadila další poznatky týkající se matrik, které jsem čerpala z naší agendy matrik na Městském úřadu v Lubech. Do přílohy jsem zahrнула některé ukázky matričních dokladů a listin.

Oproti schválení zadání jsem tuto práci rozšířila o kapitolu „Matriky“, abych zvýraznila podstatu aplikace matričního zákona.

3. PŘEHLED PLATNÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY

3.1. Zákon č. 301/2000 Sb. o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů

Po více než 51 letech, od 1. 7. 2001 vstoupila v platnost nová právní úprava tj. zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „matriční zákon“).

Týká se zejména způsobu zápisů matričních událostí do matričních knih, vyhotovování matričních dokladů (jsou již jen jednostránkové formátu A4). Dále je možné požádat o povolení uzavřít manželství na jiném vhodném místě ve správním obvodu příslušného matričního úřadu. V praxi to znamená, že např. snoubenci s trvalým pobytem v Lubech se rozhodnou uzavřít manželství v Lubech mimo obřadní síň, a to např. na golfovém hřišti. Změnil se také postup při uzavírání církevních sňatků. Podle nového matričního zákona lze si nechat zapsat dvě jména. Každý matriční úřad podle nového zákona (dříve jen pověřený) řeší i žádosti o změnu příjmení pro své občany s místem trvalého pobytu. Dále je možné se bezplatně vrátit k dřívějšímu příjmení po rozvodu manželství a sice do jednoho měsíce od právní moci rozsudku o rozvodu.

Jde o třetí zásadní právní úpravu týkající se problematiky matrik, jména a příjmení.

Vychází z bohaté tradice právních úprav na tomto úseku.

3.2. Zákon č. 165/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Dne 18.03.2004 byla ve sbírce zákonů České republiky publikována novela zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Účinnosti nabyla dne 16.04.2004. Tato novela upravuje zápis příjmení do matrik a v návaznosti na to do veřejných, úředních listin, osobních dokladů atd. Je tedy zvláště zaměřena na ustanovení § 69 a Čl. II, která se týkají uvádění příjmení žen v mužském tvaru.

3.3. Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině ve znění pozdějších předpisů

Právní úprava matrik velmi úzce souvisí s „rodinným právem“. Zákon o rodině je významný právní předpis soukromého práva a patří mezi právní předpisy, které nás provázejí od narození až do naší smrti.

Zákon o rodině upravuje základní instituty rodinného života, jakými jsou manželství, rozvod, péče o děti a rodičovská zodpovědnost, opatrovnictví. Dalšími instituty, které jsou obsaženy v zákoně o rodině jsou: určení rodičovství, osvojení, poručenství, opatrovnictví, výživné a vyživovací povinnosti manželů. V zákoně také nalezneme kromě úpravy civilního sňatku i úpravu církevního sňatku.

Rodinné právo má významný vliv na život každé fyzické osoby, která si jeho praktickou aplikaci uvědomí, když se rozhodne např. uzavřít manželství. Je důležité

pro společnost, ale mnozí občané si neuvědomují, že tyto vztahy jsou nějakým způsobem upraveny – zvyky se přenáší z generace na generaci. Velkou roli zde mají morální i etické normy.

Zákon o rodině je stále novelizován a přizpůsobován novým poměrům ve společnosti. V budoucnu by měl tento zákon výrazně nahradit nový občanský zákoník.

Kodex rodinného práva patří mezi významné předpisy soukromého práva, stejně jako občanský zákon či zákoník práce.

3.4. Zákon č. 500/2004 Sb. (správní řád)

Dne 1. ledna 2006 nabyl účinnosti nový moderní správní kodex - zákon č. 500/2004 Sb., který nahradil původní správní řád č. 71/1967 Sb. (jehož stručnost, univerzální pochopitelnost prakticky všemi jeho uživateli byla obdivuhodná).

Za dobu své existence doznal nový správní řád několika změn. Vliv na jeho text měly například zákon o utajovaných informacích, zákon o ověřování a novelizace zákona o advokacii.

Jak správní úřady, tak i účastníci řízení potřebují normu jasnou a stručnou, která bude přehledná a lehce pochopitelná a vydrží nejméně několik let. Nový správní řád přináší rozsáhlejší a podrobnější úpravu správního procesu, včetně nových základních zásad činnosti správních orgánů odrážejících principy evropského správního práva. Zpřesňuje správní řízení a odstraňuje některá nejasná a vícesmyslná místa, ale také správní řízení komplikuje. Obsahuje, kromě úpravy správního řízení jehož výsledkem je vydání rozhodnutí, též obecnou právní úpravu provádění dalších úkonů správních orgánů např. osvědčení, ověření, exekuce na nepeněžitá plnění a jiné úkony.

Vzhledem ke složitosti a rozsáhlosti nového správního řádu se občan zřejmě nedokáže orientovat ve všech podrobnostech složitějšího správního řízení bez pomoci advokáta.

Návrh správního řádu vychází z tradic úpravy správního řízení na našem území, judikatury Nejvyššího správního soudu Republiky Československé, současné judikatury obecných soudů vykonávajících působnost ve správním soudnictví, právních úprav správního řízení platných v Polsku, Německu, Rakousku a Nizozemí a tzv. evropského správního práva, které je základem všech moderních úprav správního procesu. Návrh nového správního řádu reaguje na zásadní změny v uspořádání orgánů veřejné správy a ve složitosti problematiky, kterou musí tyto orgány řešit, nově upravuje působnost správního řádu a jeho systematiku, zavádí do správního řízení nové instituty a zpřesňuje současnou právní úpravu tam, kde její nedostatečnost umožňovala nejednoznačný výklad. Návrh je rovněž zpracován tak, aby dle něj bylo možno aplikovat normy evropského práva, které vyžadují moderní a přesný proces.

Tento zákon upravuje postup orgánů moci výkonné, orgánů územních samosprávných celků a jiných orgánů, právnických a fyzických osob, pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy.

Vedle uvedených právních předpisů je třeba upozornit i na mezinárodní smlouvy jejichž význam se pro otázky matrik, jména a příjmení neustále zvyšuje.

4. MATRIKY

Matrika je v České republice seznam narození, sňatků a úmrtí, který vedou matrikáři na pověřených obecních úřadech, které jsou formou legislativní zkratky označeny za „matriční úřad“. Patří do kompetence Ministerstva vnitra. Matriky jsou také podle nynější zákonné úpravy veřejnými listinami, které osvědčují osobní stav občana. Kniha, do které se zapisují údaje o narození, uzavření manželství a úmrtí se označuje jako matriční kniha a je tvořena z předem svázaných tiskopisů, které jsou předem očíslovány.

Matriky vedou a úkoly s tím související obstarávají matriční úřady (obecní úřady, městské úřady, úřady městských obvodů, v hlavním městě Praze úřady městských částí, ve výjimečných případech újezdní vojenské úřady), obecní úřady s rozšířenou působností, krajské úřady, magistráty a ministerstvo. Matriční knihy, do kterých se zapisuje narození, uzavření manželství a úmrtí občanů, ke kterým došlo v cizině, vede Úřad městské části Brno-střed (zvláštní matrika).

Mezi základní činnosti matričního úřadu patří vedení matričních knih, vedení sbírky listin, vydávání vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství, obnovování matričních knih a sbírek listin, rozhodování o povolení změny jména a příjmení a plnění oznamovací povinnosti. Dále v souvislosti s uzavíráním církevního sňatku vydává osvědčení o tom, že jsou splněny podmínky pro uzavření manželství, v souvislosti s určováním otcovství je místem, kde mohou rodiče učinit toto prohlášení. Matriční úřad také provádí legitimaci, vidimaci a přijímá žádosti o občanský průkaz.

Základním úkolem obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a krajských úřadů je kontrolní činnost. Dále tyto úřady provádí ověřování matričních dokladů, vedou a aktualizují sbírku listin a druhopisy matričních knih, vedených do 31.12.1958. Obecní úřady s rozšířenou působností ještě dávají souhlas k zápisu rozhodnutí cizozemských

úřadů a soudů do matričních knih a ověřují odbornou způsobilost zaměstnance obce. Krajské úřady provádí zkoušku matrikáře úřadu s rozšířenou působností.

Do matričních knih provádí matrikář zápisy, které se týkají matriční události jako je narození, uzavření manželství a úmrtí. Zapisují se zde také různé změny, opravy a doplnění provedených zápisů např. zápis o prohlášení manželství za neplatné, o zápis, že manželství nevzniklo, bylo rozvedeno nebo údaje týkající se osvojení, určení otcovství, změny jména či příjmení. Zápisy se provádějí po obdržení podkladů, a to rukopisně do předem svázaných knih a souběžně se vedou pomocí výpočetní techniky. Údaje v matričních knihách jsou neveřejné.

Matrikářem může být osoba starší 18 let, která nebyla pravomocně odsouzena pro úmyslný trestný čin, prokázala odbornou znalost zkouškou a je zaměstnancem obce či městské části v hlavním městě Praze.

Sbírku listin tvoří listiny, které slouží jako podklad pro matriční zápis, jeho změnu nebo opravu. Sbírka listin za kalendářní rok se předává úřadu s rozšířenou působností nebo krajskému úřadu do konce února následujícího roku a jednou měsíčně, pokud se provedl dodatečný zápis matriční události, změny či opravy v matriční knize.

Matriční knihy na matričním úřadu, druhopisy matričních knih a sbírky listin u úřadu s rozšířenou působností zůstávají uloženy u narození 100 let, u uzavření manželství a úmrtí 75 let.

4.1. Zápisy narození, uzavření manželství a úmrtí

K zápisu narození či úmrtí je příslušný matriční úřad, v jehož správním obvodu se daná osoba narodila nebo zemřela. K zápisu o uzavření manželství je příslušný matriční úřad, v jehož správním obvodu došlo k uzavření manželství. Na základě žádosti snoubenců může matriční úřad povolit uzavřít manželství na kterémkoli vhodném místě ve svém správním obvodu.

Zápis v knize narození, který se provede na základě písemného či ústního oznámení o narození dítěte obsahuje: jméno či jména a příjmení dítěte, datum narození dítěte, rodné číslo, místo narození a pohlaví dítěte, jméno či jména a příjmení, popř. rodná příjmení, data a místa narození, rodná čísla, státní občanství a místo trvalého pobytu rodičů, datum zápisu a podpis matrikáře.

U dítěte narozeného za trvání manželství se k zápisu předloží oddací list, občanský průkaz (cestovní doklad nebo průkaz povolení k pobytu cizince) a souhlasné prohlášení rodičů o jméně a příjmení dítěte. Pokud se dítě narodí mimo manželství a jeho otec není znám musí matka k zápisu předložit rodný list, prohlášení o jménu, pravomocný rozsudek o rozvodu nebo úmrtní list a občanský průkaz. Pokud se dítě narodí mimo manželství, ale bylo určeno otcovství je potřeba předložit souhlasné prohlášení rodičů o jméně a určení otcovství, rodné listy matky a otce dítěte, rozsudek o rozvodu či úmrtní list a občanský průkaz.

Pokud se u dítěte nezjistí totožnost provede se zápis podle výsledku šetření policie a zprávy lékaře.

Zápis, který se provádí na základě protokolu o uzavření manželství, v knize manželství obsahuje jména, příjmení, rodná příjmení, datum a místo narození, rodná čísla, osobní stav a státní občanství muže a ženy uzavírající manželství, datum a místo

uzavření manželství, jména a příjmení, popř. rodná příjmení, datum a místo narození rodičů, dohodu manželů o příjmení (pokud si manželé ponechají každý své dosavadní příjmení, musí zápis obsahovat ještě dohodu o příjmení jejich dětí v mužském a ženském tvaru), jména, příjmení a rodná čísla svědků (u cizinců datum a místo narození), datum zápisu a podpis matrikáře.

Na základě listu o prohlídce mrtvého nebo pravomocného rozhodnutí soudu o prohlášení fyzické osoby za mrtvou se provádí zápis do knihy úmrtí. Ten musí obsahovat datum a místo úmrtí, jméno, popř. jména, příjmení, popř. rodné příjmení, datum a místo narození, rodné číslo, osobní stav, pohlaví, státní občanství a místo trvalého pobytu zemřelého, jméno, popř. jména, příjmení, popř. rodné příjmení a rodné číslo žijícího manžela, datum zápisu a podpis.

4.2. Matriční doklad, potvrzení o údajích z matriční knihy a doslovný výpis z matriční knihy

Matriční doklady (rodný, oddací a úmrtní list), doslovný výpis a potvrzení o údajích zapsaných ve svazku matriční knihy jsou veřejnými listinami a lze je vystavit ze zápisů obsažených v matričních knihách. Okruh osob, které mohou nahlížet do svazků matričních knih a požadovat z nich výpisy je omezen. Jedná se pouze o fyzické osoby, kterých se zápis týká, nebo členů její rodiny, sourozenců či zplnomocněných zástupců, dále pro úřední potřebu státních orgánů nebo statutárním orgánům církví. Matriční doklady, které mají být použity v cizině ověřuje úřad s rozšířenou působností.

V rodném listu se uvádí jméno, popř. jména a příjmení dítěte, datum a místo narození, rodné číslo a pohlaví dítěte, jména, příjmení, popř. rodná příjmení, datum a místo narození a rodná čísla rodičů dítěte, datum, jméno, příjmení a podpis matrikáře, označení matričního úřadu a otisk razítka.

Na oddacím listu je uvedeno datum a místo uzavření manželství, jména, příjmení popř. rodná příjmení, rodná čísla a osobní stav manželů, datum a místo narození manželů, jména, příjmení, popř. rodná příjmení rodičů manželů, dohodu manželů o příjmení a dohodu o příjmení jejich společných dětí, datum, jméno, příjmení a podpis matrikáře, označení matričního úřadu a otisk razítka.

Úmrtní list obsahuje datum a místo úmrtí, jméno, příjmení popř. rodné příjmení zemřelého, datum a místo narození, rodné číslo, pohlaví a osobní stav zemřelého, místo trvalého pobytu zemřelého, jméno, popř. jména, příjmení, popř. rodné příjmení, a rodné číslo žijícího manžela, datum, jméno, příjmení a podpis matrikáře, označení matričního úřadu a otisk razítka.

Doklad vystavený ze zápisu, který obsahuje v podstatě vše, co bylo v minulosti do matriční knihy zapsáno se nazývá doslovný výpis.

Zcela výjimečně se vystavují potvrzení o údajích zapsaných ve svazku matriční knihy.

4.3. Doklady potřebné k uzavření manželství

Zákon o matrikách velmi úzce souvisí se zákonem o rodině, např. v problematice uzavírání manželství. Prohlášení o uzavření sňatku mohou učinit před kterýmkoli matričním úřadem. Snoubenci vyplní dotazník k uzavření manželství a spolu s rodnými listy jej předloží matričnímu úřadu. Další doklady jako doklad o státním občanství, výpis údajů z informačního systému evidence obyvatel, výpis z evidence obyvatel o osobním stavu, rozsudek o rozvodu, který nabyl právní moci nebo úmrtní list manžela, občan není povinen předkládat, pokud si tyto údaje může matriční úřad ověřit z evidence obyvatel. Pokud má snoubenec trvalý pobyt v cizině musí doložit všechny

uvedené doklady. Pokud chce u nás v České republice uzavřít manželství cizinec, musí předložit ještě další doklady a sice doklad o právní způsobilosti k uzavření manželství, potvrzení o oprávněnosti pobytu na území České republiky, které není ke dni sňatku starší pracovních 7 dnů a potvrzení o tom, že bude manželství uzavírané zástupcem, uznáno v domovském státě cizince za platné. Nezletilý starší 16 let, osoba, jejíž způsobilost k právním úkonům je omezena nebo osoba postižená duševní poruchou může v České republice uzavřít manželství pouze za předpokladu, že obdrží „povolení“ od soudu.

K uzavření manželství může dojít také v zastoupení. O povolení rozhoduje úřad s rozšířenou působností nebo krajský úřad podle místa trvalého pobytu snoubence.

Pokud by snoubenci nemluvili či nerozuměli českému jazyku, popř. by byli němí či hluchí, je při prohlášení o uzavření manželství nutná účast tlumočnicka.

O uzavření manželství se sepíše protokol, který má několik částí. V první části je označen úřad, před nímž bylo manželství uzavřeno, místo a datum. Druhá část protokolu obsahuje údaje o snoubencích a jejich rodičích. Ve třetí části jsou uvedeny údaje o oddávajícím, matrikáři, údaje o dohodě na příjmení a také údaje o prohlášení, že snoubenci vstupují do manželství, že znají navzájem svůj zdravotní stav, že zvážili úpravu budoucích majetkových vztahů, uspořádání budoucího bydlení a hmotné zajištění rodiny po uzavření manželství. Dále jsou zde uvedeny údaje o svědcích, popř. tlumočnickovi, údaje v případě, že byly snoubencům prominuty některé doklady a údaje o tom, že soud udělil souhlas k uzavření manželství, za podmínek uvedených v zákoně o rodině. Do předposlední části se podepisují manželé, svědci, oddávající, matrikář, popř. i tlumočnick. Poslední část protokolu slouží pro matrikáře, který zde poznamená splnění oznamovací povinnosti, datum vyhotovení oddacího listu a datum vrácení dokladů, které byly předloženy k uzavření manželství.

V mimořádném případě může být manželství uzavřeno pokud by byl život snoubence přímo ohrožen.

4.4. Zvláštní matrika

Zvláštní matrika je součástí Úřadu městské části Brno-střed, vyřizuje žádosti o zápis narození, manželství, registrovaného partnerství a úmrtí českých občanů, ke kterým došlo na území cizího státu nebo na zastupitelském úřadu České republiky, na lodi nebo v letadle mimo území České republiky, anebo na místě, které nepatří pod pravomoc žádného státu. Dále vyřizuje žádosti o zápis matričních událostí bývalých cizích státních občanů, kteří získali české státní občanství.

Zápisy do zvláštní matriky se provádějí jak z úřední povinnosti, tak na základě žádosti. Z úřední povinnosti v případech, kdy zvláštní matrika obdrží podklady pro provedení zápisu v rámci tzv. výměny matrik. Jde o případy, kdy podklady pro provedení zápisu obdrží zvláštní matrika na základě mezinárodní smlouvy, kterou je Česká republika vázána. Většinou jde o smlouvy o právní pomoci. Zde je třeba zdůraznit, že takovéto podklady, pokud jde o úmrtí, by měly být zaslány zvláštní matrice vždy (vyplývá to z Vídeňské úmluvy o konzulárních stycích). Pokud by podklady obdržel jiný orgán státní správy nebo samosprávy, pak je povinen podklady postoupit zvláštní matrice.²¹

Žádost o zápis do zvláštní matriky můžeme podat na zastupitelském úřadu nebo na matričním úřadu anebo přímo na zvláštní matrice v Brně. K žádosti je potřeba přiložit cizozemský matriční doklad (musí být úředně přeložen do českého jazyka), doklad o státním občanství (např. Listina o udělení státního občanství ČR) a další

2 HENYCH, Václav. *Zákon o matrikách, jménu a příjmení č. 301/2000 Sb.s poznámkami a souvisejícími předpisy*. Praha: IFEC, 2002, s. 138-139.

doklady potřebné k ověření správnosti matričních skutečností. Matriční nebo zastupitelský úřad na základě žádosti vyhotoví písemné oznámení pro provedení zápisu do zvláštní matriky a spolu s předloženými doklady zašle zvláštní matrice.

4.5. Vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství

Pokud chtějí snoubenci uzavřít manželství v cizině, je třeba si opatřit vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství. Vydává ho matriční úřad podle místa trvalého pobytu na žádost snoubence, který je státním občanem České republiky. K žádosti je třeba předložit občanský průkaz, nebo cestovní pas, rodný list, výpis z evidence obyvatel o místě trvalého pobytu a o osobním stavu (lze prokázat občanským průkazem), doklad o zániku předchozího manželství (pravomocný rozsudek o rozvodu nebo úmrtí list).

Vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství se vydává na předepsaném tiskopise a má platnost šest měsíců ode dne jeho vydání a má tyto náležitosti:

- a) jméno, popřípadě jména a příjmení, popřípadě rodné příjmení,
- b) datum a místo narození,
- c) rodné číslo,
- d) osobní stav,
- e) údaj o místě trvalého pobytu,
- f) státní občanství,
- g) údaj o způsobilosti k uzavření manželství,
- h) jméno, popřípadě jména a příjmení, datum a místo narození a místo trvalého pobytu druhého snoubence,
- i) datum vydání, otisk úředního razítka, jméno, příjmení a podpis matrikáře.

4.6. Matriční agenda na Městském úřadu v Lubech

Město Luby se nachází zhruba 20 km severně od okresního města Cheb, v Karlovarském kraji a žije zde přibližně 2500 obyvatel.

Městský úřad Luby vede matriky pro město Luby a pro obec Nový Kostel, včetně jejich částí. Kontrolní činnost provádí obec s rozšířenou působností Cheb. Na matričním úřadě v Lubech je uloženo 37 knih narození, 29 knih manželství a 24 knih úmrtí různých částí a různých období, které matričně spadají pod město Luby. V současné době provádí matrika v Lubech převážně zápisy do matričních knih manželství a úmrtí. Matriční události týkající se narození většinou v Lubech nenastanou, protože v dnešní době se rodí děti v porodnici a tu město Luby nemá. Pro zajímavost je v následující tabulce uveden přehled matriční agendy za roky 2000 až 2008.

Matriční agenda	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Narození	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Uzavření manželství	19	9	18	4	12	8	8	10	7
Úmrtí	13	9	7	11	7	7	2	11	4
Vysvědčení o právní způsobilosti	2	0	0	1	3	2	2	2	0
Druhopisy matričních dokladů	14	32	47	10	24	30	13	39	16
Zápis do zvláštní matriky	1	12	13	12	17	25	10	0	6
Určení otcovství	5	2	4	2	4	4	5	3	5
Osvědčení k církevnímu sňatku	0	1	2	0	0	2	0	0	0

5. PROBLEMATIKA JMÉNA A PŘÍJMENÍ V PRAXI

5.1. Jméno

Jméno se určuje každému lidskému jedinci a zapisuje se do matriky. Bylo tomu i tak do roku 1950, kdy se používal název křestní jméno. Lze říci, že nová právní úprava značně zjednodušuje pravidla pro určení jména dítěte. Určení jména, popř. jmen dítěti, je vždy ponecháno na rodičích dítěte a v souvislosti se zápisem o narození dítěte lze zapsat jméno pouze na základě souhlasného prohlášení rodičů. Není-li druhý rodič znám, pak pouze na základě prohlášení matky. Je-li jeden z rodičů zbaven rodičovské zodpovědnosti musí být kromě prohlášení druhého rodiče předloženo také pravomocné rozhodnutí soudu. Stejně účinky má také rozhodnutí soudu o zbavení způsobilosti k právním úkonům jednoho z rodičů. Pokud se rodiče na jménu či jménech dítěte nedohodli, může jít o tyto dílčí případy:

- a) rodiče chtějí dát dítěti jedno jméno a nedohodli se na něm. V těchto případech určí jméno dítěti soud. V této souvislosti může návrh soudu na to, aby bylo jméno dítěti určeno, podat každý z rodičů. Matriční úřad však musí učinit oznámení příslušnému soudu vždy, pokud nedojde do jednoho měsíce od narození dítěte k dohodě rodičů a jméno není do svazku matriční knihy v uvedené lhůtě zapsáno. Pokud soudu učiní oznámení matriční úřad, uvede základní údaje, které soud ke svému rozhodování potřebuje. Jde o jména a příjmení rodičů, datum a místo narození, rodná čísla, jejich trvalý pobyt, a pokud se v něm nezdržují, i bydliště, je-li mu známo, a pokud jde o dítě, pak datum a místo narození a jeho příjmení;
- b) rodiče chtějí dát dítěti dvě jména a nedohodli se na jednom z jmen. V tomto případě by teoreticky mohl být postup matričního úřadu dvojí. Buď zapsat do svazku matriční knihy dítěti jméno, na němž se rodiče dohodli, a pokud jde o druhé jméno, postupovat shora uvedeným způsobem [dle písmena a)],

nebo nezapsat ani jedno jméno a v souladu s uvedeným učinit oznámení soudu s tím, že nedošlo k dohodě rodičů;

- c) rodiče chtějí dát dítěti dvě jména a nedohodli se ani na jednom jméně. Postup je shodný jako u písmena a);
- d) rodiče se nedohodli na tom, zda dát dítěti jedno nebo dvě jména. Zde bude vše záviset na postupu rodičů. Pokud se v důsledku této základní neshody nedohodnou ani na jednom jméně, pak bude matriční úřad postupovat tak, jak již bylo výše uvedeno a vyčká rozhodnutí soudu. Jestliže by se rodiče na jednom jméně shodli tím, že druhé jméno neuvedou, pak matriční úřad do svazku matriční knihy zapíše jméno, na něž se rodiče dohodli, a dále vyčká rozhodnutí soudu, zda bude či nebude zapsáno do příslušného svazku knihy narození i druhé jméno.

Druhou skupinu případů tvoří stav, kdy se sice rodiče na jménech, či jméně pro dítě dohodli, ale podle ustanovení zákona o matrikách nelze toto jméno či jména zapsat do příslušného svazku matriční knihy. Mohou nastat tyto situace:

- a) alespoň jeden rodič má státní občanství České republiky a tím má toto státní občanství i narozené dítě, a rodiče dítěte chtějí, aby do svazku matriční knihy bylo dítěti zapsáno více jmen (více než dvě jména). V této souvislosti je třeba upozornit na výjimku v případech, kdy oba rodiče nemají státní občanství České republiky (jsou cizinci nebo bezdomovci) a stejně tak jejich dítě, počet jmen dítěte zde není omezen;
- b) Rodiče by chtěli dát dítěti dvě jména, ale ta by byla stejná – např. Karel Karel. V této souvislosti je třeba upozornit i na související případy, kdy by rodiče pro své dítě zvolili dvě jména s tím, že jedno by bylo v „české“ a druhé v „cizí“ podobě – např. Karel Karol. V tomto případě jde nepochybně o dvě stejná jména s tím, že každé je pouze ve tvaru odpovídajícím jinému jazyku;
- c) Rodiče by chtěli, aby bylo do svazku matriční knihy dítěti zapsáno jméno či jména zkomolená, zdobnělá či domácká;

- d) Rodiče by chtěli, aby dítěti mužského pohlaví bylo zapsáno do svazku matriční knihy jméno či jména ženská a naopak;
- e) Rodiče by chtěli, aby dítěti bylo do svazku matriční knihy zapsáno jméno či jména, které má žijící sourozenec. Zde musí být splněny dvě podmínky současně, a to, že jde o žijícího sourozence a že oba sourozenci mají stejné oba rodiče.

Poslední skupinu případů pak tvoří ty, kdy ani jeden z rodičů dítěte není znám. Matriční úřad to bezodkladně oznámí soudu a jméno, či jména, pak zapíše do svazku matriční knihy podle pravomocného rozhodnutí soudu.

Souhlasné prohlášení rodičů může být učiněno přímo před příslušným matrikářem. Matka dítěte tento tiskopis zpravidla obdrží předem, před odchodem do zdravotnického zařízení, vyplní ho spolu s otcem dítěte a uvedou v něm, mimo jiné, i jméno či jména jejich budoucího dítěte a oba tento tiskopis podepíší. Matriční úřad pak tento tiskopis obdrží spolu s hlášením o narození dítěte od zdravotnického zařízení a na jeho základě pak jméno, či jména, do příslušného svazku matriční knihy zapíše a vystaví rodný list (viz příloha č.1).

Do matriční knihy lze zapsat i jméno, které není zdobné, domácké či zkomolené a jeho tvar je uveden v jiném než českém jazyce. Je tedy např. možné, aby rodiče určili pro své dítě na místo jména v „české podobě“ Petr cizojazyčnou podobu tohoto jména, například Peter, Pierre, Pietro, Pedro, Pjotr apod.

Občan je povinen užívat jméno, popř. jména, které má uvedeno v rodném listu. Takže pokud má v rodném listu uvedena dvě jména, je povinen tato dvě jména užívat v úředním styku. Nový zákon o matrikách nabyl účinnosti dnem 01.07.2001, takže občan je oprávněn i povinen užívat dvě jména pouze v případě, že má dvě jména uvedena v rodném listu vystaveném po 01.07.2001. V období od 01.01.1950

do 01.07.2001 bylo možno zapsat do matriční knihy pouze jedno jméno. Prohlášením je možno zvolit ke stávajícímu jménu jméno druhé. V matričních knihách vedených do 31.12.1949 bylo možno zapsat více jmen. Pokud bylo zapsáno pouze jedno jméno, lze prohlášením zvolit druhé jméno. Pokud jsou v matriční knize zapsána dvě nebo více jmen a tato jsou uvedena i na rodném listu vydaném do 31.12.1949, platí v úředním styku pouze jméno uvedené na prvním místě nebo jméno jinak označené za hlavní; občan může učinit prohlášení o volbě druhého jména, které však může být zvoleno pouze ze jmen již zapsaných v matriční knize. Užívání těchto dvou jmen bude prokazovat rodným listem vydaným po 01.07.2001. To znamená, že se automaticky neobnoví užívání dvou jmen zapsaných v matriční knize. Křestní list se považuje za veřejnou listinu prokazující narození za předpokladu, že obsahuje údaje uváděné v době jeho vydání v rodném listu a byl vydán do 31. prosince 1949.

Prohlášení o volbě druhého jména (viz příloha č. 4) se činí před matričním úřadem. Toto prohlášení musí splňovat tyto podmínky:

- a) prohlášení může učinit osoba starší 18 let a za občana mladšího 18 let jeho zákonní zástupci. Jde-li však o osobu mladší 18 let, ale starší 15 let, ke zvolení druhého jména musí být připojen souhlas této osoby.
- b) zvolené druhé jméno musí splňovat podmínky stanovené zákonem, tj. jméno nesmí být zkomolené, zdrobnělé či domácké, u osoby ženského pohlaví nelze zapsat jméno mužské a naopak, dále sourozenci společných rodičů nesmí nosit stejná jména

Na toto prohlášení se nevztahuje správní řád a lze učinit pouze jednou.

Zcela samostatnou otázkou jsou případy, kdy se státní občan České republiky narodí v cizině a v rodném listu je zapsáno více jmen. Mohou nastat tyto případy:

- a) občan si bude volit pouze jedno jméno;
- b) občan si bude z více jmen vybírat pouze dvě jména.

Zákon o matrikách umožňuje, aby v případech, kdy je v matriční knize zapsáno jméno v cizojazyčné podobě, mohl občan užívat jméno v české podobě. Uvedená „změna“ nepodléhá povolení. Oznámení lze učinit pouze jednou a nelze vzít zpět. Jde tedy o případy, kdy je ve svazku matriční knihy zapsáno jméno např. v podobě „Georg“. Při postupu by mohlo být do svazku matriční knihy zapsáno jméno v podobě „Jiří“.

5.2. Příjmení

Příjmení je výrazem existence rodinně-právního vztahu mezi jedinci patřícími k téže rodině a zejména vztahu mezi rodičem a dítětem. Je proto právem a povinností rodiče, aby nezletilé dítě mělo jeho příjmení a právem a povinností nezletilého dítěte, aby mělo příjmení svého rodiče. Občan má právo a povinnost, užívat v úředním styku příjmení v podobě, v jaké je uvedeno v matričním dokladu vystaveném v České republice matričním úřadem.

Právní význam má při uzavírání manželství prohlášení snoubenců o budoucím příjmení. Už skoro 60 let neplatí, že žena automaticky přijímá příjmení svého manžela. Snoubenci mohou prohlásit, že budou po uzavření manželství užívat buď příjmení jednoho z nich a to bude jejich společným příjmením nebo si ponechají svoje dosavadní příjmení a ještě prohlásí, které z těchto příjmení bude příjmením jejich společných dětí, anebo spolu s příjmením společným bude jeden z nich užívat a na druhém místě uvádět příjmení předchozí; bylo-li příjmení předchozí složeno ze dvou příjmení, může být na druhém místě užíváno jen jedno z nich.

Právní úprava při rozhodování o příjmení vychází ze zásady rovnosti muže a ženy a ponechává snoubencům na vůli, které z jejich příjmení si zvolí jako společné příjmení. Nemohou si samozřejmě zvolit příjmení třetí. Společenské zvyklosti vedou k tomu, že

ve většině případů se snoubenci dohodnou na příjmení muže jako na společném příjmení.

Pokud se snoubenci dohodnou na tom, že si každý ponechá své příjmení, musí současně vyřešit příjmení svých budoucích dětí. Nemohou se dohodnout, že v případě, narodí-li se holčička, ponese příjmení po mamince, bude-li to kluk, ponese příjmení po tatínkovi, ale všechny jejich společné děti ponесou stejné příjmení.

Jestliže uzavírají manželství rodiče dítěte až po jeho narození, změní se sňatkem příjmení tohoto dítěte automaticky na příjmení určené pro jejich ostatní děti.

Pokud bude uzavírat manželství matka dítěte, jehož otec není znám, mohou manželé před matričním úřadem souhlasně prohlásit, že příjmení určené pro jejich ostatní děti bude mít i toto dítě.

Do roku 1950 upravoval otázky příjmení obecný občanský zákoník z roku 1811 a ten důsledně rozlišoval děti manželské a nemanželské. Děti manželské a narozené po 180. dnu po uzavření sňatku a před 300. dnem po smrti manželově nebo po úplném rozvázání manželského společenství nesly vždy příjmení svého otce. Děti nemanželské nesly vždy rodné příjmení matčino. Jedná se o děti narozené neprovdané svobodné ženě, tzv. svobodné matce nebo vdově či rozloučené ženě po 300. dnu ode dne zániku manželství a to i tehdy, když matka sama již užívá jiné než rodné příjmení.

5.2.1. Ženská příjmení

Většině občanek se příjmení zapisuje v souladu s pravidly české mluvnice tj. v přechýlené podobě. Zákon o matrikách však dovoluje zapsat příjmení i ve tvaru který neodpovídá pravidlům české mluvnice a to na žádost nositelky a pokud tak stanoví mezinárodní smlouva. Zvolený tvar příjmení se pak uvede na matriční doklad a žena je pak oprávněna i povinna příjmení ve zvolené podobě v úředním styku užívat.

Bude-li uzavírat manželství státní občanka České republiky nebo cizinka a bude-li po uzavření manželství užívat své dosavadní příjmení, anebo bude-li společným příjmením snoubenců příjmení ženy, může tato žena prohlásit, že bude užívat příjmení v mužském tvaru.

5.2.2. Případy nabytí více příjmení

Český občan může mít i více příjmení když:

- a) k nabytí více příjmení došlo při s uzavření manželství. Snoubenci se dohodli na společném příjmení, a jeden ze snoubenců, jehož příjmení není příjmením společným, prohlásí, že bude za společným příjmením (na druhém místě) užívat příjmení předchozí. Např. pan Černý uzavře manželství se slečnou Janotovou a jejich společným příjmením bude Janota - Janotová. Takže pan Černý bude užívat příjmení Janota Černý.
- b) k nabytí více příjmení došlo při uzavření manželství za předpokladu, když se snoubenci dohodli na společném příjmení a toto příjmení se skládá z více příjmení. Např. když paní Nováková uzavře manželství s panem Kalou Petříkem a snoubenci se dohodnou na společném příjmení Kala Petřík. Toto příjmení pak ponесou samozřejmě i jejich děti.
- c) k nabytí více příjmení došlo podle dříve platných právních předpisů a občan je oprávněn je užívat podle nyní platných právních předpisů.
- d) k nabytí více příjmení může dojít také v případě, když se rodičům, kteří mají dvě příjmení, narodí dítě. Např. užívají-li příjmení Pícha Novotný (Píchová Novotná) pak i dítě bude mít tato dvě příjmení.

Ustanovení zákona o matrikách upravuje opačnou možnost, než je shora uvedená. Pokud má český občan dvě příjmení a nežije v platném manželství, může před matričním úřadem prohlásit, že bude užívat pouze jedno příjmení. Sám se může rozhodnout jaké příjmení chce užívat.

Jde-li o případ, kdy žije státní občan v platném manželství, mohou nastat dva odlišné případy:

- a) manželé budou mít společné příjmení. Prohlášení, že budou užívat pouze jedno příjmení musí být společné a týká se obou manželů. Takže po učinění prohlášení budou oba manželé užívat jedno společné a stejné příjmení;
- b) manželé budou mít příjmení různá. Takže po učinění prohlášení toho z manželů, který má dvě příjmení, je třeba souhlasu druhého z manželů.

Prohlášení o užívání jednoho příjmení může být učiněno před matričním úřadem podle místa trvalého pobytu účastníka řízení (dle § 7 správního řádu) a tento matriční úřad je povinen toto prohlášení v souladu s ust. § 20 správního řádu bezodkladně postoupit matričnímu úřadu, v jehož svazku matriční knihy je daná matriční událost zapsána. Anebo před matričním úřadem, v jehož svazku matriční knihy je zapsána matriční událost týkající se přihlašovatele. Tento zápis se provádí do dodatečného záznamu ve svazku matriční knihy (narození, uzavření manželství). Prohlášení o tom, že bude občan užívat pouze jedno příjmení, bude třeba po uzavření dodatečného záznamu do svazku matriční knihy provést i v příslušných matričních dokladech. Lze tak učinit formou poznámky nebo, pokud o to daná osoba požádá, vystavit nový rodný list.

5.2.3. Přijetí dřívějšího příjmení po rozvodu manželství

Na základě pravomocného rozsudku o rozvodu, může manžel, který přijal příjmení druhého manžela, do jednoho měsíce po právní moci rozhodnutí o rozvodu oznámit matričnímu úřadu, že přijímá opět své dřívější příjmení a to bezplatně (viz příloha č. 4 a 5). Pokud by se např. rozvedla paní Jana Poláková, roz. Farová, která v době uzavření manželství užívala příjmení Vávrová, rozvedla s Petrem Polákem, pak se paní Poláková může vrátit pouze k příjmení Vávrová. Nemůže se však vrátit k rodnému příjmení Farová. Je-li lhůta zmeškána, tak ke změně příjmení může dojít pouze ve správním řízení a za poplatek podle § 72 a následujících zákona o matrikách.

Příslušnost matričního úřadu pro učinění oznámení není stanovena. Po učinění prohlášení obdrží daná osoba od matričního úřadu potvrzení a na základě tohoto potvrzení vystaví matriční úřad dané osobě nový oddací list s poznámkou.

Pravomocná rozhodnutí soudů vydaná v cizině o rozvodu manželství, je-li alespoň jedním z účastníků řízení státní občan České republiky, se uznávají v České republice na základě zvláštního rozhodnutí, nestanoví-li mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána, jinak. Vyslovit, že se takové rozhodnutí cizího státu uznává, přísluší Nejvyššímu soudu České republiky.

5.3. Změna jména a příjmení

Fyzické osobě lze změnit pouze příjmení, které užívá. Státní občan české republiky prokazuje správnou podobu svého jména a příjmení matričním dokladem, který je vydán z matriční knihy vedené matričním úřadem. Jelikož jméno a příjmení patří k základním lidským právům, může si jméno a příjmení nechat změnit, a to na základě žádosti o povolení změny jména nebo příjmení (viz příloha č. 6 a 7).

U změny jména a příjmení může podat žádost o povolení změny jména:

- u nezletilé osoby nebo u nezletilé osvojené osoby, pak žádost mohou podat oba rodiče. Pokud jeden z rodičů nesouhlasí se změnou jména může být tento souhlas nahrazen rozhodnutím soudu. Ten dá souhlas, k tomu, aby mohlo být zahájeno správní řízení. Může se však stát, že žádost nemusí být vyřízena kladně;
- u nezletilé osoby nebo u nezletilé osvojené osoby, u které jeden z rodičů není znám, je zbaven rodičovské zodpovědnosti nebo způsobilosti k právním úkonům, žádost pak může podat druhý rodič;
- zletilá osoba, která není zbavena způsobilosti k právním úkonům

- zletilá osoba, jejíž způsobilost k právním úkonům byla omezena, pak je třeba nejprve posoudit, podle pravomocného rozsudku soudu, rozsah uvedeného omezení. Na základě tohoto posouzení by se postupovalo podle předchozího bodu, nebo v opačném případě může takováto osoba podat žádost samostatně.

Mohou však nastat ještě další zvláštní případy. Např. rodiče dítěte jsou mladší 18 let, ale nabyli zletilosti tím, že uzavřeli manželství a žádají o povolení změny jména svého dítěte. Pokud oba souhlasí se změnou jména, může jim být změna jména bez problémů povolena. Pokud ale rodiče nezletilého dítěte jsou také nezletilí, protože neuzavřeli manželství bude takový případ složitější. K žádosti o povolení změny jména dítěte bude třeba rozhodnutí od soudu, který může přiznat rodičovskou zodpovědnost ve vztahu k péči o dítě i nezletilému rodiči dítěte, který dosáhl věku 16 let. Musí se vždy pečlivě zkoumat, zda tito nezletilí rodiče jsou či nejsou schopni své rodičovské povinnosti plnit.

5.3.1. Povolení změny jména

Podle zákona o matrikách nelze povolit změnu jména v případech:

- a) kdyby o změnu jména požádala fyzická osoba ženského pohlaví a chtěla užívat jméno mužského pohlaví a naopak. Pokud by tedy Lenka Nová požádala o změnu jména z Lenka na Petr, tak by taková žádost nemohla být kladně vyřízena;
- b) kdyby o změnu jména požádala fyzická osoba, která by si požádala, že by chtěla užívat jméno zkomolené, zdrobnělé nebo domácké. Např. kdyby bylo žádáno, aby ten, kdo užívá jméno Pavel, mohl po povolené změně užívat jméno ve tvaru Pavlíček, Pája, apod.;
- c) kdyby o změnu jména bylo požádáno s tím, že by dítě mělo užívat jméno, které již užívá žijící sourozenec. Splněna musí být však ještě jedna podmínka

a sice, že sourozenci musí mít shodné oba rodiče. Jinak by žádost byla zamítnuta;

- d) kdyby o změnu jména, která by byla v rozporu s potřebami a zájmy nezletilého dítěte.

5.3.2. Povolení změny příjmení

Uvedené ustanovení rozděluje de facto změny příjmení do dvou skupin.

- a) do první skupiny patří ty případy, kdyby byla podána žádost k povolení změny příjmení na příjmení hanlivé nebo směšné;
- b) do druhé skupiny pak patří ty žádosti, kdy je požadována změna příjmení z jiných závažných důvodů. Matriční úřad musí pečlivě zvážit, zda jsou zde opravdu vážné důvody pro tuto změnu. Půjde vždy o individuální posouzení. Např. zletilý syn bude žádat o povolení změny příjmení proto, že jeho otec, jehož příjmení užívá, mu vážným způsobem ublížil, nebo jde o jméno, které mu i jinak působí potíže.

Povolit změnu příjmení může matriční úřad i osobě, která nemá státní občanství České republiky.

5.3.2.1. Povolení změny příjmení nezletilého dítěte

V případě změny jména nebo příjmení nezletilého dítěte zákon o matrikách vychází z toho, že tato změna je tak podstatnou věcí při výkonu rodičovské zodpovědnosti, že se na ní rodiče musí vždy dohodnout, tj. oba rodiče s ní musí souhlasit. Pokud se tak nestane tak při podání žádosti o povolení změny jména nebo příjmení nezletilého dítěte může být souhlas druhého rodiče se změnou jména nebo příjmení tohoto dítěte nahrazen pravomocným rozhodnutím soudu. Tento soud však není oprávněn rozhodovat o tom,

zda se změna jména nebo příjmení nezletilého dítěte povolí či nepovolí, ale pravomocné rozhodnutí soudu nahrazuje souhlas k podání žádosti o změnu jména nebo příjmení u příslušného matričního úřadu za rodiče druhého.

O vlastním povolení či nepovolení změny jména nebo příjmení nezletilého dítěte rozhoduje na základě podané žádosti jednoho z rodičů a výše uvedeného rozhodnutí soudu, nahrazujícího písemný souhlas druhého rodiče, matriční úřad v jehož správním obvodu má nezletilé dítě trvalý pobyt.

Jestliže rodiče zemřeli, byli zbaveni rodičovské zodpovědnosti byl pozastaven nebo nemají způsobilost k právním úkonům v plném rozsahu, ustanoví soud dítěti **poručníka**, který bude nezletilého vychovávat, zastupovat a spravovat jeho majetek místo rodičů. Takže po schválení soudem může ustanovený poručník nezletilého podat žádost o povolení změny příjmení nezletilého.

Soud může svěřit dítě do pěstounské péče fyzické osobě, jestliže zájem dítěte vyžaduje svěření do takové péče a osoba **pěstouna**.

5.3.2.2. Povolení změny jména nebo příjmení u osob, u nichž probíhá proces změny pohlaví

Zákon o matrikách umožňuje povolení změna jména nebo příjmení osob, u nichž probíhá proces změny pohlaví. Tato situace se řeší ve dvou krocích. Nejprve příslušný úřad na základě žádosti dotčené osoby povolí změnu jména a příjmení na jména a příjmení „neutrální“ To jsou taková jména a příjmení, která mohou užívat muži i ženy. Pokud jde o jména, pak může např. jít o jména René, Sáva, Nikola. Pokud jde o příjmení, pak může jít o příjmení Jelínků, Hořejší, Dolejší, Horáků apod. Žadatel či žadatelka musí k žádosti o povolení změny jména nebo příjmení ještě předložit potvrzení zdravotnického zařízení, v němž probíhá ošetření, jehož výsledkem bude změna pohlaví.

5.3.2.3. Povolení změny jména nebo příjmení za trvání manželství

Změna příjmení za trvání manželství může být povolena pouze na základě souhlasu obou manželů. Vychází se při tom z obecných ustanovení zákona o rodině, v tomto případě § 8, z něhož mimo jiné vyplývá, že manželé (snoubenci) při uzavírání manželství musí mj. prohlásit, jaké příjmení budou nadále užívat. Vzhledem k tomu, že musí jít vždy o dohodu, je logické, že je stejným způsobem postupováno i při případné změně příjmení. Např. když mají manželé společné příjmení Janák – Janáková. Pokud se při uzavření manželství snoubenci dohodli, že budou užívat společné příjmení, musí žádost o povolení změny tohoto příjmení obsahovat souhlas obou manželů. Pokud bude žádosti vyhověno tak nové příjmení bude společným příjmením obou manželů a současně i příjmením nezletilých dětí. V tomto případě nelze nesouhlas jednoho z manželů s podáním žádosti nahradit rozhodnutím soudu. Bylo by to v rozporu s § 8 zákona o rodině i § 73 zákona o matrikách. Naproti tomu, pokud by se změna příjmení vztahovala na nezletilé dítě, byť starší 15 let, není v tomto případě vyžadován souhlas dítěte. To však nic nemění na tom, že by tomuto dítěti měla být dána možnost, aby se ke změně příjmení rodičů mohlo vyjádřit. V případech, kdy se při uzavření manželství snoubenci dohodli, že budou užívat po uzavření manželství svá dosavadní příjmení (samozřejmě se musí současně určit, které z příjmení manželů bude i příjmením jejich společných dětí). I tady musí se změnou příjmení souhlasit oba manželé. K těmto případům dochází zpravidla tehdy, když o změnu příjmení žádá ten z manželů, jehož příjmení nemá nezletilé dítě, narozené z tohoto manželství. Zde je jednoznačně stanoveno, že příjmením může být pouze příjmení druhého manžela.

Pokud by o změnu příjmení žádal ten z manželů, jehož příjmení má i nezletilé dítě, pak by se změna příjmení v případě kladného rozhodnutí příslušného úřadu vztahovala i na nezletilé dítě (děti). Ani zde není třeba souhlasu nezletilého dítěte, i kdyby bylo

v době vydávání rozhodnutí toto dítě starší 15 let.³¹

Když se snoubenci při uzavření manželství dohodnou, že budou užívat společné příjmení a jeden z manželů bude na druhém místě užívat své příjmení předchozí. Např. pan Novák a slečna Bártová, tzn. že společné příjmení bude Novák – Nováková Bártová, nebo naopak Bárta Novák – Bártová. Podle zákona o matrikách může být povolena pouze změna společného příjmení.

5.3.2.4. Příslušnost k řízení o povolení změny jména nebo příjmení

Věcně příslušným úřadem k řízení o povolení změny jména nebo příjmení je matriční úřad, který se problematikou jména a příjmení zabývá. Místní příslušnost je stanovena místem, kde je žadatel přihlášen k trvalému pobytu. Pokud se žádá o povolení změny jména a příjmení za nezletilé dítě je místně příslušný matriční úřad, v jehož správním obvodu je dítě přihlášeno k trvalému pobytu. Žadatelem o povolení změny jména a příjmení může být i osoba, která nemá na území České republiky trvalý pobyt. Buď jde o případy, kdy sice žadatel nemá na území České republiky trvalý pobyt, ale v minulosti takovýto pobyt měl. Takže místní příslušnost matričního úřadu se řídí tímto posledním trvalým pobytem. Mohou nastat případy, kdy žadatel nemá a nikdy na území České republiky neměl trvalý pobyt. Pak je místně příslušným vždy matriční úřad Městské části Praha 1. Žádost o povolení změny jména nebo příjmení může být místně příslušným matričním úřadem postoupena místně nepřislušnému matričnímu úřadu. Jde o matriční úřad, v jehož knize narození je jméno nebo příjmení žadatele, které má být změněno, zapsáno.

3 HENYCH, Václav. *Zákon o matrikách, jménu a příjmení č. 301/2000 Sb.s poznámkami a souvisejícími předpisy*. Praha: IFEC, 2002, s. 182.

Žádost o povolení změny musí obsahovat tyto náležitosti:

- a) jméno, popřípadě jména, příjmení, popřípadě rodné příjmení, datum a místo narození, případně datum a místo uzavření manželství žadatele,
- b) rodné číslo,
- c) místo trvalého pobytu žadatele, popřípadě nezletilého dítěte,
- d) jméno, popřípadě jména, nebo příjmení, které si žadatel zvolil,
- e) jméno, popřípadě jména, příjmení, popřípadě rodné příjmení, datum a místo narození manžela, popřípadě nezletilých dětí, vztahuje-li se změna jména nebo příjmení i na tyto fyzické osoby,
- f) údaj o státním občanství žadatele, nebo nezletilého dítěte,
- g) odůvodnění.

K projednání žádosti o povolení změny jména nebo příjmení jsou potřeba ještě další doklady, ze kterých lze posoudit, zda je možno v daném případě žadateli vyhovět. Základním dokladem je vždy rodný list. Pokud daná osoba žije v manželství je potřeba ještě oddací list a samozřejmě musí být také předložen souhlas jejího manžela či manželky s touto změnou. U rozvedených osob se musí navíc přiložit rozsudek o rozvodu, který nabyl právní moci a u ovdovělých osob se dokládá úmrtní list manžela či manželky. Uvedené doklady jednoznačným způsobem prokazují jméno, popř. jména a příjmení osoby, která žádá o povolení změny jména nebo příjmení. Je z nich zřejmé, že je oprávněna jméno či jména nebo příjmení užívat a že žádost včetně příloh je úplná. Aby bylo možné určit místně příslušný matriční úřad, který je oprávněn i povinen danou žádost projednat a rozhodnout, musí žadatel, který žádá o povolení změny jména nebo příjmení, prokázat, kde je přihlášen k trvalému pobytu. Tuto skutečnost stačí doložit občanským průkazem. Současně musí být prokázáno i státní občanství žadatele.

Je-li žádána změna jména, či jmen nebo příjmení pro nezletilé dítě, pak musí být předložen :

- a) písemný souhlas druhého rodiče, pokud souhlas není dán před matričním úřadem, který žádost projednává, musí obsahovat úředně ověřený podpis. Pokud

by jeden z rodičů se žádostí nesouhlasil, je potřeba pravomocné rozhodnutí soudu, které by tento souhlas nahrazovalo. Souhlasu není třeba ani tehdy, pokud byl zbaven rodičovské odpovědnosti, nebo kdyby byl zbaven způsobilosti k právním úkonům. V tomto případě musí být ale připojen pravomocný rozsudek soudu v dané věci. Souhlas druhého rodiče není třeba předkládat ani tehdy, když není známo místo trvalého pobytu druhého rodiče. Nestačí, aby ten z rodičů, který žádost o změnu jména, jmen či příjmení podává, pouze prohlásil, že mu není známo místo trvalého pobytu druhého rodiče, ale tato skutečnost musí být prokázána, popř. jí musí matriční úřad prošetřit;

- b) souhlas nezletilého dítěte, je-li starší 15 let. Tento souhlas nemůže být nahrazen rozhodnutím soudu.

5.3.2.5. Různá státní občanství

Pokud mají manželé různá státní občanství a požádají si o změnu příjmení, tak ten z manželů, který je **cizincem, a nemá povolen na území České republiky trvalý pobyt, bude** muset předložit, aby předložil doklad vydaný jeho domovským státem, ve kterém bude tato změna jména nebo příjmení uznána. Tento doklad však mít nemusí pokud má povolen trvalý pobyt na území České republiky anebo pokud se změna příjmení nebude dotýkat obou manželů. Pokud by se tedy změna příjmení nedotýkala toho manžela, který nemá státní občanství České republiky, nemusí být požadovaný doklad předkládán. Např. při uzavírání manželství, kdy jeden z manželů je státním občanem České republiky (Jana Nováková) a druhý cizinec (Georg Foold), se manželé dohodli, že každý z nich bude užívat své dosavadní příjmení. Následně by paní Nováková podala žádost o povolení změny jejího příjmení na příjmení Foold. Doklad o tom, že domovský stát pana Foolda takovouto změnu příjmení uzná, by tedy nemusel být předkládán.

5.3.2.6. Změna příjmení v cizině

Ke změně příjmení může dojít i v cizině, kde český občan žije v platném manželství. Existují dvě skupiny případů, které jsou rozlišeny místem trvalého pobytu. Jde o to, zda občan České republiky měl či neměl trvalý pobyt na území cizího státu, který dané rozhodnutí vydal. Zákon o matrikách operuje pouze „trvalým pobytem na území cizího státu“. Pokud jde o „trvalý pobyt“, musíme však vycházet z právních předpisů cizího státu. To v praxi může znamenat, že v daném státu nemusí být pobyt upraven shodně s právní úpravou v České republice (např. v některých státech je užíván termín „domicil“, některé státy právní termín „trvalý pobyt“ neznají vůbec). Proto je třeba vždy danou otázku pečlivě posoudit, zda pobyt státního občana České republiky na území cizího státu má po obsahové stránce obdobný charakter jako trvalý pobyt podle právních předpisů České republiky. Dále toto ustanovení zákona o matrikách nemusí být uznáno orgánem cizího státu ve věci příjmení státního občana České republiky s tím, zda měl či neměl v rozhodné době rovněž trvalý pobyt na území České republiky. Takže automaticky je uznána změna příjmení státního občana České republiky i na jejím území za předpokladu, že:

- a) měl trvalý nebo obdobný pobyt na území státu, jehož orgán rozhodnutí o povolení změny vydal;
- b) není podstatné, zda současně měl či neměl trvalý pobyt i na území České republiky;
- c) žil v platném manželství v době, kdy bylo rozhodnutí o povolení změny příjmení orgánem cizího státu vydáno;
- d) předložený doklad o povolení změny příjmení splňuje formální náležitosti stanovené právními předpisy České republiky, aby bylo možné ho pokládat na jejím území za veřejnou listinu.

Změny příjmení je pak třeba vždy promítnout do příslušných svazků matričních knih a podklady, z nichž se vycházelo, založit do sbírky listin.

5.4. Matriční agenda týkající se jména a příjmení na Městském úřadu v Lubech

Matriční úřad v Lubech nezaznamenal velký počet případů, které se týkají jména a příjmení. Nejvíce změn příjmení se provádí u občanů, kteří získali české státní občanství a žádají si tak o zápis narození do zvláštní matriky. Počet zápisů do zvláštní matriky klesl, a tak klesl počet vydaných rozhodnutí o změně příjmení. Naopak stoupá počet žen, které se rozhodnou přijmout opět své dřívější příjmení po rozvodu manželství.

Matriční agenda	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Volba druhého jména	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Rozhodnutí o změně jména	1	0	0	0	1	0	0	0	0
Rozhodnutí o změně příjmení	0	6	3	5	5	0	4	0	1
Přijetí dřívějšího příjmení po rozvodu manželství	0	0	0	0	0	2	0	3	0
Zápis příjmení u žen v mužském tvaru	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Změna jména a příjmení při změně pohlaví	1	0	0	0	0	0	0	0	0

6. NAŠE A CIZÍ PŘÍJMENÍ V SOUČASNÉ ČEŠTINĚ

6.1. O vývoji jména a příjmení v českých zemích

Původ osobních jmen se týká jmen obecných, tj. v označení osob, zvířat, věcí, vlastností, činností a stavů, a také ve slovesech.

Jménem se snažili jeho tvůrci člověka výstižně popsat, charakterizovat jeho zařazení do společenského života, přírody, vystihnout jeho skutečné, domnělé nebo chtěné vlastnosti tělesné i duševní, a to buď přímo, nebo přirovnáním, např. ke zvířatům a přírodním jevům, a také popsat jeho vztah k lidem, k přírodě, k bohům nebo bohu, k veškerému okolnímu světu.⁴¹

Nejstarší osobní jména, která se užívala na našem území byla původu slovanského a byla jak jednoduchá tak složená. Složená jména vyjadřovala vznešené představy, přání, výzvy, osudové věštby, touhu po kladných vlastnostech.

Později na našem území přibyla jména neslovanského původu. Začala se u nás objevovat především s příchodem křesťanství, dále v důsledku válek, obchodních aktivit, mocenské politiky a cestování našich panovníků do ciziny a v neposlední řadě prostřednictvím cizích kulturních vlivů. Vyskytovala se u nás hodně cizí jména původu hebrejského, řecká, latinská a německá, v menší míře ostatní germánská a románská, dále keltská, orientální a jiná. Tato jména vyjadřovala také různé tělesné nebo duševní vlastnosti, původ, postavení.

4 KNAPOVÁ, Miloslava. *Naše a cizí příjmení v současné češtině*. 2. vydání. Liberec: VLADIMÍR TAX AZ KORT, 2008, s. 5.

Počet obyvatel neustále rostl a postupně se ukazovalo, že jedno osobní jméno k pojmenování osob ve větším společenství nestačí. K rozlišení jedinců, kteří měli shodné jméno se jména začaly obměňovat (Bartoloměj – Bárta, Bartoš, Bártík, Václav řečený Vácha apod.) Naše jména, která dnes známe jako příjmení, vznikala postupně v průběhu několika století od 13. do 18. století a to nejprve u šlechty, pak u měšťanů a svobodných sedláků. Toto označení osob se nazývalo příjmí. Po rozmanitých náběžích byla dědičnost a neměnnost příjmení uzákoněna teprve roku 1780 a tehdy také dostali svá příjmení i bezzemci a čeled' Objevovala se bližší označení jedinců týkající se jejich tělesných vlastností, podoby, věku (např. Petr Široký), duševních vlastností (např. Pavel Smutný), zaměstnání (např. Šimek Hajný), bydliště nebo původu (např. Jakub Vodňanský). Jména se pak rozlišovala ještě přesněji tím, že se připojovala jména po otci, např. (Jan Vladislav) nebo se přidávaly přezdívký, které byly nejčastěji uvozovány slovy jako „řečený, alias, či zvaný“ apod., např. Jan řečený Levička (měl jen levou ruku). Dále se dávaly jména po chalupě nebo po stavení, které ukazovaly na to, kde člověk bydlel, nebo kam se přestěhoval, přiženil apod., (např. Petr na Matějkově gruntě – Petr Matějka). Bližší označení jedinců se týkalo také domovního znamení, (např. dům U černého orla – z toho příjmení Orel).

Příjmí byla na rozdíl od našich příjmení neustálená a proměnlivá. Stejná osoba byla označována i několika příjmími (např. Petr Slepý byl zván také Petrem Boleveckým) Měnila se jejich podoba (např. Ryba byl zván i Rybkou). Příjmí byla individuální, takže i ti nejbližší příbuzní měli odlišná příjmí, např. otec a syn (s Janem Koktákem, synem Jíry Bebtavého) a bratři (Jakub Laurin a jeho bratr Petr Pačkoza). V českých zemích začala vznikat dvoujmennost, jejímž základem bylo jméno osobní, křestní a k němu se připojovalo přízvisko, příjmí (cognomen).

6.1.1. Vývoj příjmení z hlediska sociálního a časového

V šlechtických kruzích se po dlouhou dobu kladl velký důraz především na jméno křestní. Příjímím se pak vyjadřovaly tradice pokrevní, majetkové i společenské. V nejstarších zápisech se nejvíce vyskytují šlechtická dvoujmení, která byla odvozována hlavně od osobních jmen a znaků. Tyto znaky měly nejčastěji původ ve jménech osobních a místních (např. Ješek Drahoň z Újezda) a byly zkracovány (např. Jan Kozlovic z Kozlova) nebo obměňovány příponami. Většina šlechtických příjmí byla odvozena z erbů (Jan Beránek – rod měl ve znaku beránka), ze jmen neheraldických, např. ptáků (Jan Kačice z Vratkova), a jak už jsme se zmínili v předchozí kapitole, tak z označení osobních vlastností i ze zaměstnání.

U měšťanů a venkovanů se občanská dvoujmenní objevují ve 14. století jen minimálně. Až v 16. stol. se začala užívat budoucí příjmení, a to nejprve ve městech, (motivem jejich vzniku byly nejčastěji rozmanitá městská zaměstnání, řemesla, živnosti), pak na venkově (motivem vzniku byly zejména druh a místo obydlí, přírodní okolí, charakter usedlosti a způsob usazení). Ještě v 16. století však nebyla příjímí ustálena a na venkově se příjímí začala ustalovat v dědičná příjmení až v 17. století a později. O venkovských příjm(en)ích rozhodovala spíše vrchnost než poddaní.

Ve vrstvě dělnické se ustalovala příjmení až koncem 18. století a objevovala se především jen příjímí havířská a hutnická (motivem vzniku příjmí byly samy pracovní podmínky, pomůcky, činnost i místo).

6.1.2. Evidence obyvatelstva, vznik matrik

Historie evidence přirozené obměny obyvatelstva také spadá do nejstarších období. Důležitý v tomto případě byl vliv církve, jednotlivé svátosti tedy křest, poslední pomazání a svátost manželství byly zpravidla placené a církve chtěla mít přehled

o jednotlivých farnostech. V matrikách většinou nebyla zaznamenávána data demografických událostí, křest a pohřeb však následovaly zpravidla záhy po narození či úmrtí, takže tyto údaje lze použít k demografické analýze. Z těchto statistik vypadávali všichni lidé jiného než katolického vyznání.

Z příjmí se začínají ustalovat dědičná rodová příjmení a vznikají matriky. Nejstarší dochovaná matrika na českém území pochází z Jáchymova (1531). Velká část matrik byla zničena během válek, zejména ve třicetileté.

Dlouhodobý proces ustalování příjmení byl završen v době josefinské, a to zásahy právními. Císařský dvůr měl z ekonomických i vojenských (soupisy naverbovaných vojáků) důvodů zájem na přesné evidenci obyvatel, kterou ovšem mohla závazně stanovit teprve zákonná úprava. První předpisy vyžadující důsledné užívání rodových jmen, tj. dědičných příjmení, vznikaly u příležitosti úprav vedení matrik a pocházejí např. z r. 1772 a 1779, což završuje patent císaře Josefa II. Z 01.11.1786. Židovskému obyvatelstvu dědičných zemí se nařizuje přijmout stálá příjmení patentem z 23.06.1787 s platností od 1. ledna 1788. Zapisováním jmen a příjmení do matrik se zabýval i všeobecný občanský zákoník.⁵¹

České matriky byly zpravidla tripartitní – byla tedy zvláště kniha křtů, pohřbů a sňatků. Na vedení matrik od této chvíle dohlížela kromě církve i světská vrchnost. V roce 1868 byly zavedeny civilní matriky, týkaly se nejprve sňatků a později i dalších demografických událostí. V r. 1866 byla pravomoc měnit jméno přenesena na zemské politické úřady. Dekrety umožňovaly žádat též o opravu zápisu jména a příjmení

5 KNAPOVÁ, Miloslava. *Naše a cizí příjmení v současné češtině*. 2. vydání. Liberec: VLADIMÍR TAX AZ KORT, 2008, s. 9.

v matrice či o jejich změnu; pro opravu zápisu bylo rozhodující, jakou podobu příjmení užívali žadatelovi předci, pro jeho změnu pak společenské důvody, tj. zda měl nositel příjmení z jeho užívání nějakou škodu nebo úhonu, zda neodpovídalo vžitým zvyklostem apod.

Údaje z jednotlivých matrik byly jedenkrát ročně zasílány k centrálnímu zpracování. Od roku 1919 začaly být data o přirozené změně obyvatelstva publikovány v tzv. Pohybech obyvatelstva, tato řada vychází dodnes. V roce 1925 začaly být události tříděny podle místa trvalého bydliště, nikoli podle místa, kde k události došlo. Před touto změnou v regionálním pohledu vždy vyčnívala místa, kde byla velká porodnice nebo nemocnice. Sňatky byly tříděny podle bydliště nevěsty, od roku 1971 podle trvalého pobytu ženicha. V roce 1950 byl zaveden systém státních matrik.

Jak již bylo zmíněno, v současné době jsou údaje přirozené změně publikovány v Pohybech obyvatelstva. Od roku 1992 mají jednotnou podobu a jsou dostupné i v elektronické podobě. Kromě absolutních čísel je zde spočítána i řada analytických ukazatelů, např. míry plodnosti, potratovosti a úmrtnosti i podle krajů, úmrtnostní tabulka a další.

6.1.3. Genealogický výzkum příjmení

Genealogie je pomocná historická věda zkoumající vztahy mezi lidmi, vyplývající z jejich společného rodového původu. Genealogie se zabývá buď studiem jednotlivých osobností, nebo sledováním proměn jednotlivých druhů vztahů. Soukromý zájem v této oblasti bývá označován jako rodopis. Genealogie, taktéž známá jako rodinná historie, je skvělý koníček, kterým se zabývají miliony lidí po celém světě. Prameny, ze kterých genealogie vychází, jsou v době před zavedením matrik omezeny pouze na listiny,

úřední a veřejné knihy. Teprve od 18. století jsou prameny díky povinnému vedení matrik úplnější a systematictější.

Genealogické bádání vychází od jedince – příslušníka rodu buď jako ploditele (rodiče) nebo jako zplozeného, a podle toho zkoumá jeho vztahy buď k jeho předkům nebo k jeho potomkům.

Původ příjmení konkrétní rodiny a rodu se často stávají předmětem zájmu příslušníků dané rodiny. Je třeba říci, že takový rodopisný výzkum bývá velmi náročný. Pojí se v něm pátrání po jazykovém výkladu původu příjmení s výkladem jeho historického vzniku, s domýšlením psychologických podnětů i sociálních okolností vzniku příjmení a se sledováním historie konkrétního rodu. Takový výzkum je tedy náročný na přípravu, vyžaduje zasazení do široce pojatých sociálních, národnostních a kulturních dějin národa. Je také třeba vzít v úvahu, že příjmení též zanikala. Rozhodovaly o tom kromě časové obliby a módy zřetele praktické, tj. pravopis, posměšnost či neobvyklost příjmení apod.

Při výzkumu původu konkrétního příjmení je třeba brát v úvahu fakt, že pokud neexistovala dědičná příjmení, nebyly ani historicky identifikovatelné rody. Historicky lze sledovat rodovou minulost nejvýše 3 – 4 století nazpět. Důležitá tu je šíře záběru, a to zvláště v posledních dvou – třech pokoleních. Při pátrání je třeba zcela eliminovat laický názor, že nositelé téhož příjmení pocházejí pokrevně ze stejného rodu. Někdy se podaří vypátrat jmenovitého zakladatele rodu, tj. nejstaršího vysledovaného prapředka.

6.2. O původu našich příjmení

Určitě jste se již někdy zamysleli „Odkud to příjmení mám - co znamená?“ nebo jste od někoho dostali vizitku a nevěřicně jste kroutili hlavou: „Jak k tomuto příjmení mohl

přijít?". V českých zemích se užívají příjmení nejrůznějšího původu. Je to dáno nejen aspekty jazykovými, ale především mimojazykovými, jakými jsou rozmanité historické události, zejména války, dále i vlivy kulturní aj.

Existuje mnoho příjmení, jejichž vznik byl motivován odlišnými podněty. Tím je také dáno, že neexistoval žádný společný prapředek a že předkové nositelů stejných, nebyli v žádných příbuzenských vztazích. Některá příjmení stejného původu se však od sebe mohou lišit různými pravopisnými variantami a zkomoleninami, které vznikly při nepečlivém zapisování do matriky nebo jejich přepisováním.

Zkoumáme-li např. z motivačního hlediska vznik příjmení *Burda*, zjišťujeme, že se při jeho vzniku mohlo uplatnit několik možných podnětů: staročeské apelativum *burda* mělo význam „hřmotný, silný, tělnatý člověk“, nářečně na Rychnovsku i jinde označovalo „malého, zavalitého člověka“, na Chodsku se říkalo *burda* „svršku v kartách“⁶¹

Když pátráme po jazykové stránce vzniku příjmení, chceme zjistit, které podněty a příčiny ke vzniku vedly, které posloužily k označení osoby určitým vlastním jménem, k jejímu vydělení, individualizaci v dané společnosti. Skutečnost, že vznik příjmení byl něčím motivován, že se do nich promítly okolnosti a příčiny pojmenování a snaha po charakteristice člověka umožňují činit určité – i když jen hypotetické – závěry o prvotním nositeli příjmení, stejně jako o historických, společenských, národnostních a jazykových poměrech doby jeho vzniku.

Naše příjmení vznikala na základě mimojazykového podnětu a s použitím příslušných jazykových prostředků, podobně jako příjmení v dalších evropských

6 KNAPOVÁ, Miloslava. *Naše a cizí příjmení v současné češtině*. 2. vydání. Liberec: VLADIMÍR TAX AZ KORT, 2008, s. 12.

jazycích, z vlastních jmen osob (deantroponymická příjmení), z vlastních jmen míst (netoponymická příjmení) a ze jmen obecných (neapelativní příjmení). Tyto tři velké skupiny se člení do několika skupin menších:

1. Příjmení vzniklá z osobních jmen tvoří největší skupinu našich příjmení. Dá se rozdělit podle původu osobních jmen, ze kterých příjmení vznikla. Jedna skupina tvoří příjmení vzniklá z osobních jmen slovanských např. blaho – Blahoslav, drahý – Drahomír a ve druhé skupině jsou příjmení vzniklá z osobních jmen neslovanských. Jsou především původu hebrejského, řeckého a latinského a začala k nám pronikat zejména s křesťanstvím. Příjmení z osobních jmen německých, majících germánský základ tvoří další samostatnou skupinu našich příjmení.
2. Příjmení z názvů českých osad, příjmení z německých názvů českých osad např. Kolínský (Kolín), příjmení z názvů německých osad např. Sander (Sandau – Žandov) a příjmení ze jmen národů, zemí a krajů např. Horn.
3. Příjmení motivovaná polohou, druhem či charakterem bydliště a jeho lokalizací v terénu, dále i novostí obyvatele v místě, vznikla většinou ze jmen obecných např. Horák.
4. Příjmení vzniklá podle vlastností tělesných a duševních, věku a příbuzenských vztahů je další skupinou, která pochází ze jmen obecných. Tato příjmení jsou původem jmény podstatnými, přídavnými, popř. složenými z více slov. Byla k nám přejímána i z němčiny. Jedná se o příjmení podle fyzických vlastností, vzhledu a nápadných částí těla např. Břicháč, příjmení podle duševních vlastností, sklonů apod. např. Hodný a o příjmení z označení věku, vzrůstu a příbuzenských vztahů např. Chovanec.
5. Příjmení podle sociálního rozvrstvení, společenských poměrů, feudálních, církevních a vojenských hodností, právních a majetkových vztahů např. Dobrovolný (kdo se dal dobrovolně v poddanství).
6. Příjmení z názvů řemesel, různých zaměstnání a činnosti člověka (skutečné či jen zamýšlené) např. Hajný

7. Příjmení z názvů živočichů a rostlin vznikala z přezdivek např. u růže – Růžička.
8. Příjmení z názvů věcí, abstrakt, přírodních jevů apod. se vyvinula ze jmen obecných a často z přezdivek jako přenesené pojmenování na základě věcné souvislosti např. u řemeslníků podle svých výrobků či nástrojů, surovin, pokrmů či potravin. Příjmení vznikala i na základě podobnosti a přirovnání. Např. Jehlička, Smetánka, Nečas.
9. Příjmení vzniklá ze slovesných pojmenování, označení různých dějů vznikala z různých slovesných tvarů, a to z přičestí minulého, dále z tvarů rozkazovacího způsobu, z podstatných odvozených ze slovesných základů, z tvarů přičestí trpného a z celých vět. Tato příjmení se zpravidla vázala na nějakou událost, např. Sehnal, Zatloukal.
10. Příjmení ze slov nesklonných, příslovcí, citoslovcí aj. Vznikala z přezdivek, ze slov, která pojmenovaný např. opakovaně říkal, prokládal jimi svou řeč. Např. Tenkrát, Kuk.

6.3. Skloňování a přechylování příjmení

Poměrně často na veřejnosti objevují dotazy, proč se v češtině přechyluje, proč se přitom alespoň neodlišují příjmení původu domácího a cizího apod. Každý jazyk si totiž začleňuje cizí jméno a příjmení do svého jazykového systému tak, aby je mohl skloňovat a vyslovovat. Snahy o rodové rozlišení osobních jmen vlastních jsou vlastní řadě evropských, a to i neslovanských jazyků, a týkají se nejen jmen domácích, ale i cizích.

Příjmení vystupují vždy jako podstatná jména konkrétní a životná. Jejich mluvnický rod je dán přirozeným rodem pojmenovaných jedinců; proto se příjmení vyskytují jen v rodě mužském a stala se životnými, např. (ta) švestka – ale (ten) pan Švestka.

K rozlišení rodu napomáhá v češtině u příjmení jejich typické zakončení v 1. pádě jednotného čísla, tj. ženská příjmení se v češtině užívají obvykle v přechýlené podobě, většinou odvozené příponou **-ová/-á**. Tomu se tradičně přizpůsobují i cizí příjmení do češtiny přejímaná a užívaná v běžné komunikaci.⁷¹

Příjmení se skloňují podle vzorů podstatných jmen obecných. Odvozování ženských podob příjmení z příjmení mužských, je jedním ze základních rysů českého a širě slovanského slovo tvorného systému a je staré již několik století.

Pokud žena při uzavření manželství požádá, že by chtěla po uzavření manželství užívat příjmení v mužském tvaru, uvede se v matričním záznamu o sňatku v podobě mužského tvaru příjmení, ve formě, která neodpovídá pravidlům české mluvnice (např. *Lenka Nováková* uzavře manželství s *Udo Flügelem* bude v matričním zápisu o uzavření manželství uvedena jako *Lenka Flügelová/Flügel*) a v oddacím listu bude mít uvedeno příjmení již jen v mužském tvaru (*Lenka Flügel*). Obdobně se postupuje i při zápisu dítěte ženského pohlaví, pokud jeho rodiče požádají o zápis dceřina příjmení v mužském tvaru. Požádat o zápis své dosud užívané přechýlené podoby společného příjmení na mužský tvar může žena i v průběhu manželství. Nebo tento požadavek lze realizovat i na základě žádosti rodičů i u příjmení nezletilé dcery.

Podoba příjmení může být přejata pro matriční zápis realizovaný v ČR z veřejných listin vydaných příslušnými orgány cizích států. Uvedené možnosti volby matričního zápisu ženského příjmení v mužském tvaru se vztahují na příjmení užívané v takovém jazyce, v němž se nepřechyluje. Znamená to, že daný jazyk nemá speciální prostředky pro vytváření ženských podob příjmení. Takovými evropskými jazyky jsou

71 KNAPOVÁ, Miloslava. *Naše a cizí příjmení v současné češtině*. 2. vydání. Liberec: VLADIMÍR TAX AZ KORT, 2008, s. 33.

např. angličtina, dánština, němčina, norština, švédština, holandština, francouzština, italština, rumunština, finština, turečtina aj.

Pokud ovšem v některém jazyce existují speciální jazykové prostředky pro vytváření ženských příjmení, které se např. tvoří od adjektivních typů příjmení v jazycích slovanských, nebo se odvozují od mužských příjmení v řečtině aj. jazycích, do matričního zápisu se uvede příslušná cizí (přechýlená) ženská podoba, např. *Eleni Kedru* (od mužské řecké podoby *Kedros*), *Irina malcova* (z mužské ruské podoby *Malcev*) apod.

Ženská česká i cizí příjmení se v češtině tvoří pomocí přípony *-ová*; přechýlenou podobu skloňujeme podle vzoru „mladá“. Existuje však řada příjmení, jejichž skloňování a přechylování činí v české jazykové praxi větší či menší potíže. Aby se tato příjmení začlenila do českého skloňovacího systému, dala se bez problémů skloňovat a aby mohly být úspěšně dodržovány přechylovací zásady pro užívání ženských příjmení v češtině, můžeme nahlédnout do publikace *Naše a cizí příjmení v současné češtině*, PhDr. Miloslavy Knappové, CSc., kde je uveden přehled skloňování a přechylování nejrůznějších typů příjmení, s kterými se v české jazykové praxi můžeme setkat.

Splňuje-li nositelka příjmení ve smyslu zákona č. 301/2000 Sb., ve znění novely 165/2004 Sb., zákonné podmínky, lze na žádost ženy, jíž se matriční zápis týká, uvést její příjmení v nepřechýleném, tj. mužském tvaru.

V české jazykové praxi se můžeme setkat také s různými typy víceslovných příjmení, které jsou převážně cizího původu a objevují se v oblasti života politického, kulturního, sportovního i společenského (např. v překladové literatuře nebo se vyskytují v oblasti matriční praxe, při sňatcích našich občanů s cizinci nebo při sňatcích cizinců u nás, při zápisu dětí narozených v těchto manželstvích).

V české jazykovědné literatuře se víceslovným příjmením dosud věnovala jen malá pozornost.

Při zápisu víceslovných příjmení do matrik, veřejných listin apod. vydávaných úřady ČR se ženská příjmení zapisují v přechýlené podobě podle doporučení uvedených u jednotlivých typů příjmení v publikaci *Naše a cizí příjmení v současné češtině*, PhDr. Miloslavy Knappové, CSc. (*Marie Gomezová dos Santos*). Obsahuje-li víceslovné příjmení složitější předložkovou vazbu (*de Areu e Lima*) a mají-li jednotlivé části takového příjmení v češtině neobvyklé samohláskové zakončení, lze takové víceslovné příjmení zapsat nejen v podobě přechýlené (*Eva Areu e Limová* nebo *de Abreuová e Lima*).

V médiích a ve veřejné komunikaci se doporučuje víceslovné příjmení, event. jeho části skloňovat a přechylovat (*s Marií Gomezovou dos Santos*, *s Evou Hanks(ovou) Veselou*).

6.4. Začleňování cizích ženských příjmení do češtiny

Pro vytváření ženských příjmení z příjmení mužských mají některé jazyky speciální přechylovací přípony, které jsou podobné naší české příponě –ová, resp. –á (v ruštině např. *Zemskaja*, v řečtině *Papadopulu*).

Čechovi nemusí ve všech případech signalizovat, že nositelkou příjmení je osoba ženského pohlaví. Je tedy vhodné naznačit rodové rozlišení koncovkou v češtině obvyklou, tj. příponou –ová, resp. –á.

Původní podoby jako *A. V. Superanskaja*, *Ewa Rzetelszka- Feleszko*, *Eleni Kedru* apod. ponecháváme obvykle v textech odborného či jiného zaměření, v nichž

je to nejspíše únosné, a dále vždy tam, kde je třeba přesně uvést výchozí podobu. Vzhledem k tomu, že matriční doklady lze z jazykového hlediska jako texty speciálního zaměření hodnotit, připouští se u těchto příjmení nejen zápis podoby přechýlené podle norem české mluvnice, ale též zápis podoby přechýlené v souladu s mluvnicí výchozího jazyka.⁸¹

V textech určených široké veřejnosti u cizích ženských příjmení nahrazujeme cizí přechylovací přípony českou příponou **–ová**. Tím začleníme jednotlivá příjmení do českého jazykového systému, a tak signalizují, že nositelkou tohoto příjmení je žena. U slovanských příjmení je užití slovanské ženské podoby (*Janikowska*) spíše akceptovatelné, u neslovanských podob ženských příjmení je vhodné je v textech určených široké veřejnosti doplnit obecnými jmény jako *paní (Skarzyna)*, *slečna (Stamidu)* apod.

6.5. K pravopisné podobě našich příjmení

Ve většině případů nečiní v praxi potíže pravopisná podoba příjmení, protože je dána rodinnou tradicí, kdy se příjmení přenáší z generace na generaci. Je výsledkem dlouhého historického vývoje. U původem cizích příjmení u nás užívaných se objevují variantní pravopisné podoby jako výsledek jejich různého stupně pravopisného počestění. Setkáváme se i s příjmeními českého původu, která změnila svou grafickou podobu pod vlivem jiných cizích jazyků, resp. jejich pravopisných systémů. Třebaže grafická podoba příjmení se pravopisně nekodifikuje, neznamená to, že nemůže být ze závažných důvodů změněna (viz zákon č. 301/2000 Sb., § 72).

8 KNAPOVÁ, Miloslava. *Naše a cizí příjmení v současné češtině*. 2. vydání. Liberec: VLADIMÍR TAX AZ KORT, 2008, s. 98.

U příjmení českého původu lze jejich pravopisnou podobu změnit tak, že se přizpůsobí pravopisu stejně znějících jmen obecných (*Sirový – Syrový, Katzer – Kačer*), nebo se vrátí k původní pravopisné podobě jmen vlastních, zejména osobních (*Benesch – Beneš, Zezulka – Žežulka*).

Příjmení cizího původu užívaná trvale v českém jazykovém prostředí podléhají postupnému pravopisnému počesťování. Občan může na matričním úřadě požádat o změnu příjmení, pokud mu cizí podoba příjmení v českém prostředí činí potíže. Má-li takováto změna nositeli příjmení usnadnit jeho situaci, lze spíše než návrat k výchozí podobě (např. z *Wais* na *Weiss*) doporučit volbu podoby vystihující českým pravopisem původní výslovnost daného jména (tj. z *Wais* na *Vajs*).

6.6. Transkripce a transliterace

Pravidla jednotného přepisu cizojazyčných osobních jmen do češtiny jsou součástí pravopisných pravidel. Pokud se přepisuje jazyk, který užívá latinku, stanoví pravidla jen způsob nahrazování odlišných písmen v češtině. Ale jestli přepisujeme příjmení z jazyků užívajících odlišného písma, určují pravidla způsob přepisu písmen, např. z cyrilice do latinky. U znakového písma, např. čínské znaky, určují způsob přepisu hlásek, z nichž jsou tyto znaky složeny, do češtiny.

Při přepisu cizojazyčných jmen do češtiny můžeme využít dvojí možný způsob přepisu a to transliteraci nebo transkripci. Transliterace je způsob přepisu písmen z jedné abecedy příslušnými písmeny druhé abecedy. Přitom se písmena jedné abecedy přepisují jednotně těmi samými písmeny druhé abecedy podle stanovených pravidel, takže je možný špatný převod do původní abecedy. Pro tento způsob přepisu byla v roce 1975 v České republice schválena Československá státní norma (ČSN) 01 0185, která určuje pravidla transliterace cyrilských písmen ze současných

slovanských jazyků, které používají cyriliky (ruštiny, ukrajinštiny, běloruštiny, srbské verze srbochorvatského jazyka, makedonštiny a bulharštiny), do latinského písma.

Od transliterace se odlišuje transkripce, kterou se rozumí přepis usilující o zachycení výslovnosti příslušné hlásky v daném jazyce. Při transkripci se může to samé písmeno rozdílně přepisovat podle toho, jakou hlásku ve výslovnosti označuje. Hlavní zásady transkripce cyriliky do češtiny se uvádějí v Pravidlech českého pravopisu. Zároveň částečně nahrazuje běžnou výslovnost cizojazyčných výrazů v češtině. Transliterace a transkripce jsou tedy dva možné a správné přepisy z jazyků užívajících cyrilice.

V matriční praxi se doporučuje užívat běžný přepis, tj. transkripci, který je obecně dostupný v akademických Pravidlech českého pravopisu. Pravidla však nevystihují všechny aktuální problémy, které se týkají transkripce jmen a příjmení. Pro řešení těchto problémů, byla Úřadem pro veřejné informační systémy připravena, pro potřeby správních orgánů, standardizace transkripce neběžných znaků latinské abecedy, zachycující nejrůznější grafémy evropských jazyků s jejich přepisem do češtiny. Vyústěním těchto akcí se stal zákon č. 594/2006 Sb., o přepisu znaků do podoby, které se zobrazují v informačních systémech veřejné správy. Především grafémy ze slovenštiny, polštiny, němčiny a grafémy z některých dalších evropských jazyků, jakými jsou maďarština, rumunština a severské jazyky se v přepisech do češtiny zachovávají ve výchozí podobě. Některé neběžné grafémy jsou přepisovány nejbližšími grafémy českými, např. **ā**, **ê**.

Při zápisech narození, uzavření manželství nebo úmrtí se vychází vždy z rodného listu. Na matrikách se v současné době setkáváme zejména s cizími matričními doklady psanými cyrilicí, u kterých je potřeba jejich správnost ověřovat.

Transkripce osobních jmen z ruštiny

Cyrilice (azbuka)		Pravidla českého pravopisu, 2005		ČSN 010185 1977	
тя	Тялков	<i>ta</i>	Ťamkov	<i>tj</i>	Tjamkov
ня	Соня	<i>na</i>	Soňa	<i>nj</i>	Sonja
дя	Дяченко	<i>da</i>	Ďačenko	<i>dj</i>	Dječenko
тѣ	Тѣркин	<i>to</i>	Ťorkin	<i>t</i>	Tětkin
дѣ	Будѣнный	<i>do</i>	Budonnyj	<i>de</i>	Buděnnij
дю	Дюр	<i>di</i>	Ďur	<i>dj</i>	Djur
ню	Нюра	<i>ni</i>	Ňura	<i>nj</i>	Njura
тю	Тютчев	<i>tu</i>	Ťutčev	<i>tj</i>	Tjutčev
ю	Люба	<i>ju</i>	Ljuba	<i>ju</i>	Ljuba
ѣ	Королѣв	<i>jo</i>	Koroljov	<i>ě</i>	Korolěv
е	Ефим	<i>je</i>	na zač. slova Jefim	<i>je</i>	Jefim
ь	Кузьма	<i>vyne- chá se</i>	Kuzma	<i>'</i>	Kuz'ma
дь	Аркадьев	<i>d'</i>	Arkad'jev	<i>'</i>	Arkad'jev
ть	Татьяна	<i>t'</i>	Taťjana	<i>'</i>	Taťjana
ь	сьезд	<i>vyne- chá se</i>	sjezd	<i>'</i>	s'jezd
ьн	Ильич	<i>ji</i>	Iljič	<i>'</i>	Il'jič
х	Шолохов	<i>ch</i>	Šolochov	<i>ch</i>	Šolochov
щ	Щерба	<i>šč</i>	Ščerba	<i>šč</i>	Ščerba
г	Гайдар	<i>g</i>	Gajdar	<i>g</i>	Gajdar
кс	Александр Аксаков	<i>x</i>	v původem řeckých či západadoevrop. jm. např. Alexandr	<i>x</i>	Alexandr
		<i>ks</i>	v ostatních případech např. Aksakov	<i>ks</i>	Aksakov

Ověřování správnosti přepisu z ruštiny, ukrajinštiny a dalších jazyků do latinky činívá v matriční praxi u některých cizích grafémů jisté potíže. V případě ruštiny přepis srovnáváme s transliterací podle platné ČSN.

6.7. O příjmeních z hlediska frekvenčního

Českých příjmení je víc než 40 000. Za předpokladu, že by byla rovnoměrně rozdělena, mělo by jedno příjmení asi 250 nositelů. Víme, že tomu tak není: některá příjmení jsou obvyklá, vyskytují se u mnoha rodin, jiná (a jejich mnoho) jsou vzácná a udržují se jen u potomků jednoho či několika málo rodů. Nejčastější české příjmení je NOVÁK (má ho necelé 1% naší populace). Že je u nás tolik Nováků, je způsobeno tím, že novost byla prvním a výrazným rozlišovacím znakem člověka, který přišel do uzavřeného kolektivu. Totéž platí o příjmení NOVOTNÝ a ovšem i o méně četných příjmeních NOVÝ, NOVÁČEK stejného významu. Dalším výrazným rozlišujícím rysem byl vztah k vrchnosti. Od poddaných obyvatel vesnice se podstatně lišil svobodník: dostal příjmení SVOBODA. Stejně výrazně se od člověka ze vsi, ze selské usedlosti, lišil člověk ze dvora, DVOŘÁK. Na Moravě toto příjmení bylo synonymem příjmení SVOBODA. Stejně četné je i příjmení ČERNÝ. Mezi populací převážně světlovlasou, jaká u nás v minulosti převažovala, byl člověk s černými vlasy a snědou pletí nápadný. Toto příjmení má u nás i svůj německý ekvivalent, ať už ve formě spisovně německé SCHWARZ nebo počeštěné ŠVARC.

O frekvenci, tj. častost výskytu jednotlivých příjmení, se občané naší republiky často zajímají. Pozornost budí frekvence příjmení v jednotlivých obcích, regionech či v celé republice; dále je zájem o vývoj frekvence, tj. zda např. v minulých stoletích docházelo a dnes dochází k nějakým podstatným změnám, a také o vlivy, které na frekvenci působí.⁹¹

9 KNAPOVÁ, Miloslava. *Naše a cizí příjmení v současné češtině*. 2. vydání. Liberec: VLADIMÍR TAX AZ KORT, 2008, s. 193.

Frekvence příjmení byla vždy a bude úzce vázána na pohyb obyvatel, který může být podmíněn různými historickými událostmi. K nejdůležitějším z nich v minulosti patřily války, v jejichž důsledku některé rody vymíraly či mužští potomci mizeli v cizině, naopak u nás zůstávali cizí vojáci, kteří se zde natrvalo osazovali a zakládali rodiny.

Nejfrekventovanější příjmení v ČR v r. 1989, 1999 a 2006					
Poř.	Pořadí příjmení 1989	Pořadí příjmení 1999	Absolutní počet nositelů 1999	Pořadí příjmení 2006	Absolutní počet nositelů 2006
1.	<i>Novák</i>	<i>Novák</i>	70 930	<i>Novák</i>	69 533
2.	<i>Novotný</i>	<i>Svoboda</i>	52 281	<i>Svoboda</i>	51 616
3.	<i>Svoboda</i>	<i>Novotný</i>	50 186	<i>Novotný</i>	49 452
4.	<i>Dvořák</i>	<i>Dvořák</i>	46 274	<i>Dvořák</i>	45 554
5.	<i>Černý</i>	<i>Černý</i>	37 090	<i>Černý</i>	36 230
6.	<i>Kučer</i>	<i>Procházka</i>	33 461	<i>Procházka</i>	32 846
7.	<i>Procházka</i>	<i>Kučera</i>	31 509	<i>Kučera</i>	30 939
8.	<i>Veselý</i>	<i>Veselý</i>	26 594	<i>Veselý</i>	26 201
9.	<i>Horák</i>	<i>Horák</i>	25 326	<i>Horák</i>	24 853
10.	<i>Marek</i>	<i>Němec</i>	22 808	<i>Němec</i>	22 595
11.	<i>Pokorný</i>	<i>Marek</i>	22 620	<i>Marek</i>	22 326
12.	<i>Němec</i>	<i>Pokorný</i>	22 414	<i>Pospíšil</i>	21 915
13.	<i>Pospíšil</i>	<i>Pospíšil</i>	22 349	<i>Pokorný</i>	21 904
14.	<i>Král</i>	<i>Hájek</i>	21 334	<i>Hájek</i>	21 055
15.	<i>Polák</i>	<i>Jelínek</i>	20 815	<i>Jelínek</i>	20 455
16.	<i>Hájek</i>	<i>Král</i>	20 624	<i>Král</i>	20 287
17.	<i>Jelínek</i>	<i>Beneš</i>	19 772	<i>Růžička</i>	19 769
18.	<i>Urban</i>	<i>Fiala</i>	19 233	<i>Beneš</i>	19 293
19.	<i>Zeman</i>	<i>Růžička</i>	18 911	<i>Fiala</i>	18 862
20.	<i>Fiala</i>	<i>Sedláček</i>	18 538	<i>Sedláček</i>	18 560

Srovnáme-li pořadí dvaceti nejvíce vyskytujících příjmení v České republice od roku 1989 do roku 2006, ukazuje se, že rozdíly nejsou podstatné. Na prvních deseti místech

se objevují stále stejná příjmení (Novák, Svoboda, Novotný, Dvořák, Černý, Procházka, Kučera, Veselý). Na prvním místě se vždy vyskytuje příjmení *Novák*, i když počet nositelů se léty poněkud snižuje. Od 10. do 20. místa je pořadí proměnlivější. Lze tedy konstatovat, soubor nejčastějších příjmení v České republice je v podstatě stabilizovaný. Jednotlivá příjmení si pouze proměňují pořadí a jde o příjmení ryze česká.

7. ZÁVĚR

Tato práce nás seznámila s novou právní úpravou matrik, jména a příjmení. Ráda bych připomněla, že nový zákon o matrikách slučuje problematiku matrik s právní úpravou pro užívání jmen a příjmení a zavedla v ní některá nová pravidla. Například osvojitelé dětí již nemusí o změnu jména dítěte žádat soud, nýbrž ho prohlášením před příslušným matričním úřadem změní. Anebo děti mohou mít dvě křestní jména.

Byly zde popsány a rozebrány všechny důležité aspekty týkající se narození, uzavření manželství a úmrtí. Převážně se jedná o životní události, které provázejí člověka od kolébky do jeho smrti. Na základě naskytnutí těchto matričních událostí obdržíme matriční doklad (rodný list, oddací list nebo úmrtní list), který obsahuje údaje jako je např. datum a místo narození a osvědčuje občana o jeho stavu. Matriční doklady slouží jako podklady k vyřizování dalších občanských záležitostí (např. při hlášení o narození dítěte zdravotní pojišťovně, při požádání si o vydání nového občanského průkazu či cestovního pasu, při uzavírání manželství nebo při určení otcovství k nenarozenému či narozenému dítěti atd.)

Dostatek prostoru byl přitom věnován zejména problematice užívání jména a příjmení. V úředním styku je to věc veřejnoprávní a nejde jen o soukromou záležitost občana. Jsou-li v různých dokladech, např. matričních dokladech, občanském průkazu, cestovním dokladu apod., různé údaje o jménu, příjmení, datu a místě narození, uzavření manželství, či úmrtí, jsou za správné pokládány údaje v matričních dokladech (v těchto případech platí vyvratitelná právní domněnka o jejich správnosti).

Byla představena či nastíněna i oblast, která se vztahuje k původu našich nebo cizích příjmení u nás v České republice. Spousta z nás se zajímá, kdo byli naši předci, odkud pocházeli a kde zemřeli. Rádi bychom znali jejich společenské postavení, povolání, majetek a přitom bychom chtěli mít doložené jejich datum narození, sňatku či úmrtí

a tak tu nechybí zmínka o historické vědě, která se zabývá rodovými vztahy, o genealogii. Dále jsou zde popsány záležitosti týkající se přechylování příjmení. Na jedné straně je účelem přechylování smysluplné dorozumění, snaha vyhnout se nepřirozeným větám typu "Seleš porazila Suk 3:1". A přechylováním předcházíme nedorozumění a významovým nejasnostem (např. "Flügel si čte knihu" – nevíme, zda si ji čte muž či žena; Stone navštívila Roberts – kdo koho navštívil?). Na druhé straně jsou popsány případy, kdy si žena může požádat o mužský tvar příjmení, které neodpovídá české mluvnické podobě se zde zabýváme její součástí a sice transkripcí a transliterací, což je způsob, který užíváme při přepisu cizojazyčných jmen do češtiny.

V této práci jsem se snažila v ucelené podobě poskytnout stanoviska, která by umožnila snazší orientaci v dané problematice. Pozornost byla věnována podmínkám a postupům při řešení těchto životních situací. Kladl se důraz, aby si čtenář co nejrychleji osvojil teoretické zásady a praktické zkušenosti v oblasti matrik či užívání jména a příjmení.

Tato práce by mohla posloužit jako pomůcka pro pracovníky státní správy, kteří se věnují matriční agendě, aby si usnadnili aplikaci nového zákona o matrikách. Ale také odpovědi na své otázky zde najdou i zájemci z řad široké veřejnosti.

Práce je dobrým vodítkem pro každého, kdo se chce v této oblasti orientovat. Upřímně doufám, že se mi podařilo zachytit alespoň ty nejdůležitější souvislosti spojené s problematikou matrik, jména a příjmení a přiblížit čtenářům způsob řešení této životní situace. Sama jsem si podstatně rozšířila vědomosti související s matričním právem a odnesla si do mé budoucí praxe užitečné detaily.

Domnívám se, že cíl, který jsem si dala při zpracování diplomové práce, se mi podařilo splnit.

8. Seznam literatury

DAVÍDEK, Václav., DOSKOČIL, Karel., SVOBODA, Jan. *Česká jména osobní a rodová*. Praha: Rodopisná společnost v Praze, 1941

HARTMANNOVÁ, Věra a kolektiv. *Pravidla českého pravopisu*. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 2003, ISBN 80-7182-146-2

HENYCH, Václav. *Zákon o matrikách, jménu a příjmení č. 301/2000 Sb. s poznámkami a souvisejícími předpisy*. Praha: IFEC, 2002, ISBN 80-86412-19-9.

HORSKÝ, J., SELIGOVÁ, M. *Rodina našich předků*. Praha: Lidové noviny, 1997

KNAPOVÁ, Miloslava. *Naše a cizí příjmení v současné češtině*. Liberec: VLADIMÍR TAX AZ KORT, 2002, ISBN 80-238-8173-6.

KNAPOVÁ, Miloslava. *Naše a cizí příjmení v současné češtině*. 2. vydání. Liberec: VLADIMÍR TAX AZ KORT, 2008, ISBN 80-238-8173-6.

KNAPOVÁ, Miloslava. *Jak se bude vaše dítě jmenovat*. Praha: Academia, 1999, dotisk 2002, ISBN 80-200.0775-X

MOLDANOVÁ, Dobrava. *Naše příjmení: Malá encyklopedie / svazek 1*. Praha: Mladá fronta, 1983

ONDRUŠ, Radek. *Správní řád: nový zákon s důvodovou zprávou a poznámkami*. Praha: LINDE, 2005, ISBN 80-7201-523-0

PLECITÝ, Vladimír. *Zákon o rodině*. Praha: EUROUNION, 2007, ISBN 978-80-7317-063-9

SVOBODA, Jan. *Staročeská osobní jména a naše příjmení*. Praha: Československá akademie věd, 1964

Vyhláška ministerstva vnitra č. 207/2001 Sb. ze dne 08.06.2001, kterou provádí zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů

Zákon č. 94/1963 Sb. ze dne 04.12.1963, o rodině

Zákon č. 115/2006 Sb. ze dne 26.01.2006, o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů

Zákon č. 165/2004 Sb. ze dne 18.03.2004, kterým se mění zákon o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů

Zákon č. 301/2000 Sb. ze dne 02.08.2000, o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů

Zákon č. 500/2004 Sb. ze dne 24.06.2004, správní řád

9. Seznam citací

- 1) HORSKÝ, J., SELIGOVÁ, M. *Rodina našich předků*. Praha: Lidové noviny, 1997, s. 37
- 2) HENYCH, Václav. *Zákon o matrikách, jménu a příjmení č. 301/2000 Sb.s poznámkami a souvisejícími předpisy*. Praha: IFEC, 2002, s. 138-139, ISBN80-86412-19
- 3) HENYCH, Václav. *Zákon o matrikách, jménu a příjmení č. 301/2000 Sb.s poznámkami a souvisejícími předpisy*. Praha: IFEC, 2002, s. 182, ISBN80-86412-19
- 4) KNAPOVÁ, Miloslava. *Naše a cizí příjmení v současné češtině*. 2. vydání. Liberec: VLADIMÍR TAX AZ KORT, 2008, s. 5, ISBN 80-238-8173-6
- 5) KNAPOVÁ, Miloslava. *Naše a cizí příjmení v současné češtině*. 2. vydání. Liberec: VLADIMÍR TAX AZ KORT, 2008, s. 9, ISBN 80-238-8173-6.
- 6) KNAPOVÁ, Miloslava. *Naše a cizí příjmení v současné češtině*. 2. vydání. Liberec: VLADIMÍR TAX AZ KORT, 2008, s. 12, ISBN 80-238-8173-6.
- 7) KNAPOVÁ, Miloslava. *Naše a cizí příjmení v současné češtině*. 2. vydání. Liberec: VLADIMÍR TAX AZ KORT, 2008, s. 33, ISBN 80-238-8173-6.
- 8) KNAPOVÁ, Miloslava. *Naše a cizí příjmení v současné češtině*. 2. vydání. Liberec: VLADIMÍR TAX AZ KORT, 2008, s. 98, ISBN 80-238-8173-6.

- 9) KNAPOVÁ, Miloslava. *Naše a cizí příjmení v současné češtině*. 2. vydání. Liberec: VLADIMÍR TAX AZ KORT, 2008, s. 193, ISBN 80-238-8173-6.

10. PŘÍLOHY

Veškeré údaje osob jsou smyšlené.

1. Rodný list
 2. Zápis o určení otcovství k narozenému dítěti
 3. Zápis o určení otcovství k nenarozenému dítěti
 4. Prohlášení o volbě druhého jména
 5. Oddací list
 6. Oznámení o přijetí předchozího příjmení po rozvodu manželství
 7. Potvrzení o opětném přijetí dřívějšího příjmení po rozvodu manželství
 8. Žádost o zápis o narození do Zvláštní matriky Brno
 9. Žádost o zápis příjmení ve formě, která neodpovídá pravidlům české mluvnice
 10. Žádost o povolení změny příjmení
 11. Rozhodnutí o povolení změny příjmení
 12. Úmrtní list
- Ostatní formuláře:
13. Dotazník k uzavření manželství
 14. Protokol o uzavření manželství
 15. Žádost o vydání osvědčení pro uzavření manželství před orgánem církve
 16. Osvědčení pro uzavření církevního sňatku
 17. Žádost o vyhotovení Vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství
 18. Vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství

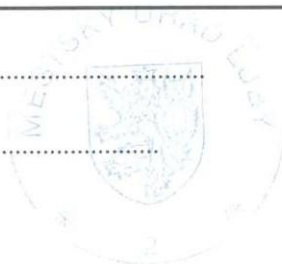
- 19.** Žádost o vydání matričního dokladu
- 20.** Ukázka listu knihy narození
- 21.** Ukázka listu knihy uzavření manželství
- 22.** Ukázka listu knihy úmrtí

ČESKÁ REPUBLIKA

RODNÝ LIST

v knize narození matričního úřadu*Luby*.....okres*Cheb*.....ve svazku*R*..... roč.*1982*..... strana/list*105*..... poř. č.*51*.....

Místo narození	<i>Luby č.p. 541</i>
Den, měsíc a rok narození	<i>20.12.1982</i>
Rodné číslo	<i>826220/095</i>
Pohlaví	<i>F</i>
Jméno, popř. jména dítěte	<i>Lenka</i>
Příjmení dítěte	<i>H a n n a w a l d o v á</i>
Otec dítěte: jméno(a) a příjmení, popř. rodné příjmení	<i>Antonín Hannawald</i>
datum a místo narození, okres/stát	<i>2.10.1954 Luby Cheb</i>
rodné číslo	<i>541002/1896</i>
Matka dítěte: jméno(a) a příjmení, popř. rodné příjmení	<i>Jana Hannawaldová roz. Brandnerová</i>
datum a místo narození, okres/stát	<i>24.3.1959 Cheb Cheb</i>
rodné číslo	<i>595324/1902</i>
Poznámka	---

V*Lubech*.....dne*4.1.2010*.....*Jana Knapčíková*

jméno, příjmení a podpis matrikáře

Městský úřad Luby
Matrika

Č.j.: 251/10/Mat/K

Z Á P I S

**o určení otcovství k narozenému dítěti souhlasným prohlášením rodičů před matričním úřadem
v Lubech**

sepsaný dne: **09.01.2010**

Dostavili se:

OTEC:

Jméno, popř. jména:	Petr
Příjmení (popř. rodné):	Jarosil
Datum narození:	10.12.1974
Rodné číslo:	74 12 10/0276
Místo narození:	Praha 5
Okres/stát:	Praha
Místo trvalého pobytu:	Záběhlice, Východní 691/32
Okres/stát:	Praha
Státní občanství:	České republiky
Jiná forma pobytu na území ČR, jde-li o cizince (od kdy - do kdy):	Záběhlice, Východní 691/32
Totožnost prokázána (doklad, vydán, platný do):	OPč. 101452487

MATKA:

Jméno, popř. jména:	Zuzana
Příjmení (popř. rodné):	Nová
Datum narození:	08.07.1979
Rodné číslo:	79 57 08/1845
Místo narození:	Kraslice
Okres/stát:	Sokolov
Rodinný stav:	svobodná
Datum PM rozvodu:	
Datum ovdovění:	
Místo trvalého pobytu:	Luby, Kraslická 546
Okres/stát:	Cheb
Státní občanství:	České republiky
Jiná forma pobytu na území ČR, jde-li o cizinku (od kdy - do kdy):	
Totožnost prokázána (doklad, vydán, platný do):	Opč. 154587900

Souhlasně prohlašují,

že otcem dítěte pohlaví ženského/mužského: Nelly Jarosilové, nar. 18.03.2008, která je zapsána
v knize narození matričního úřadu Sokolov, sv. 1, ročník 2008, str. 58, poř. č. 5
je výše uvedený pan

Petr Jarosil

Rodiče se dohodli, aby dítě užívalo příjmení:

Jarosil - Jarosilová

Rodiče se dohodli, aby dítě užívalo dosavadní jméno, popř. jména, tj. Nella

Rodiče prohlašují, že k určení otcovství k dosud nenarozenému dítěti před jiným matričním úřadem ani soudem dosud nedošlo.

Máme spolu již tyto děti – jméno a příjmení, datum a místo narození – doloženo rodným listem*/ ověřeno úřední cestou* : /

Dosud péči o uvedené dítě zajišťovali rodiče společně*/ pouze matka*/ pouze zde uvedený otec*/jinak Dítě je v péči matky a žije s ní*/ v péči zde uvedeného otce*/v jiné péči – kde, od kdy Dávky sociální podpory jsou vypláceny matce*/ zde uvedenému otci* (§2 zákona č. 117/1995 SB., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů)..

Poučení: Přestupku se dopustí ten, kdo

- úmyslně uvede nesprávný nebo neúplný údaj správnímu orgánu anebo mu požadovaný údaj zatají, ač má povinnost takový údaj uvést,
- úmyslně uvede nesprávný nebo neúplný údaj správnímu orgánu anebo mu požadovaný údaj zatají za účelem získání neoprávněné výhody (§ 21 odst. 1 písm. b) a c) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů).

Předložené doklady:

Doklad o zániku manželství: /

Potvrzení o rodinném stavu matky, nelze-li zjistit tento údaj z dokladu totožnosti: /

Úmrtí list manžela matky dítěte: /

Potvrzujeme, že jsme každý dnešního dne převzali jeden výtisk informace související s právy a povinnostmi rodičů, kteří činí souhlasné prohlášení o určení otcovství k nenarozenému dítěti.

Potvrzujeme, že jsme každý dnešního dne převzali jedno vyhotovení tohoto zápisu o určení otcovství.

Přečteno, podepsáno:

.....
podpis otce dítěte

.....
podpis matky dítěte

.....
razítko a podpis tlumočnicka

.....
razítko a podpis matrikáře

Městský úřad Luby
Matrika

Č.j.: 848/10/Mat/K

Z Á P I S

o určení otcovství k nenarozenému dítěti souhlasným prohlášením rodičů před matričním úřadem v Lubech

sepsaný dne: 10.02.2010

Dostavili se:

OTEC:

Jméno, popř. jména:	Ondřej
Příjmení (popř. rodné):	Lakomý
Datum narození:	01.05.1974
Rodné číslo:	74 05 01/1822
Místo narození:	Cheb
Okres/stát:	Cheb
Místo trvalého pobytu:	Luby, Masarykova 322
Okres/stát:	Cheb
Státní občanství:	České republiky
Jiná forma pobytu na území ČR, jde-li o cizince (od kdy - do kdy):	
Totožnost prokázána (doklad, vydán, platný do):	OPč. 104232166

MATKA:

Jméno, popř. jména:	Pavčina
Příjmení (popř. rodné):	Vlachová
Datum narození:	11.12.1985
Rodné číslo:	85 62 11/3108
Místo narození:	Duchcov
Okres/stát:	Teplice
Rodinný stav:	svobodná
Datum PM rozvodu:	
Datum ovdovění:	
Místo trvalého pobytu:	Luby, Masarykova 322
Okres/stát:	Cheb
Státní občanství:	České republiky
Jiná forma pobytu na území ČR, jde-li o cizinku (od kdy - do kdy):	
Totožnost prokázána (doklad, vydán, platný do):	OPč.: 111835884

Souhlasně prohlašují,

že otcem dosud nenarozeného dítěte je výše uvedený pan

Ondřej Lakomý

Rodiče se dohodli, aby dítě užívalo příjmení:

Lakomý - Lakomá

Rodiče se dohodli, aby dítě užívalo jméno, popř. jména:

Matěj

Justýna

syn

dcera

Rodiče prohlašují, že k určení otcovství k dosud nenarozenému dítěti před jiným matričním úřadem ani soudem dosud nedošlo.

Máme spolu již tyto děti – jméno a příjmení, datum a místo narození – doloženo rodným listem*/ ověřeno úřední cestou* : ---

Poučení: Přestupku se dopustí ten, kdo

- úmyslně uvede nesprávný nebo neúplný údaj správnímu orgánu anebo mu požadovaný údaj zatají, ač má povinnost takový údaj uvést,
- úmyslně uvede nesprávný nebo neúplný údaj správnímu orgánu anebo mu požadovaný údaj zatají za účelem získání neoprávněné výhody (§ 21 odst. 1 písm. b) a c) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů).

Předložené doklady:

Těhotenský průkaz vydán: 09.09.2009, MUDr. Abulkasin, Aš, termín porodu: 07.03.2010

Doklad o zániku manželství: ---

Potvrzení o rodinném stavu matky, nelze-li zjistit tento údaj z dokladu totožnosti: ---

Úmrtní list manžela matky dítěte: ---

Potvrzujeme, že jsme každý dnešního dne převzali jeden výtisk informace související s právy a povinnostmi rodičů, kteří činí souhlasné prohlášení o určení otcovství k nenarozenému dítěti.

Potvrzujeme, že jsme každý dnešního dne převzali jedno vyhotovení tohoto zápisu o určení otcovství.

Přečteno, podepsáno:

.....
podpis otce dítěte

.....
podpis matky dítěte

.....
razítko a podpis tlumočníka

.....
razítko a podpis matrikáře

Prohlášení o volbě druhého jména

učiněného dle § 62 odst. 3 zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů

dne 03.11.2009 před Městským úřadem Luby.

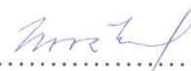
Jméno a příjmení: ANNA NOVÁKOVÁ

Datum a místo narození: 24.02.1978, PRAHA

Rodné číslo: 78 52 24 / 1845

Prohlašuji, že si volím druhé jméno: MARIE

Byl jsem poučen o tom, že toto prohlášení lze učinit pouze jednou a nelze je vzít zpět.

Podpis žadatele

Ověřeno:

OPč.: 101 142 985 vydaný MěÚ Chot. dne 07.02.2007

Bydliště: LUBY, ZAHRADNÍ 681

Jana Knapčíková
matrikářka

ČESKÁ REPUBLIKA

ODDACÍ LIST

v knize manželství matričního úřadu Luby

okres Cheb

ve svazku 3 roč. 2010 strana/list 98 poř. č. 2

Místo uzavření manželství	Luby č.p.164	
Den, měsíc, rok uzavření manželství	30.1.2010	
	muž	žena
Jméno(a) a příjmení, popř. rodná příjmení	Otakar Ž á č e k	Zdeňka N o v á k o v á roz. Lanklová
Den, měsíc, rok a místo narození, okres/stát	1.5.1972 Aš Cheb	21.2.1974 Brno Brno - město
Rodné číslo	720501/1427	745221/3812
Osobní stav	svobodný	rozvedená
Jméno(a) a příjmení, popř. rodná příjmení rodičů	Václav Žáček Marie Žáčková rozená Kubincová	Zdeněk Lankl Helena Lanklová rozená Pouchlá
Dohoda o příjmení: muž: žena: děti:	Žáček Žáčková Žáček - Žáčková	
Poznámka:		

V Lubech

dne 09.02.2010

Jana Knapčíková
jméno, příjmení a podpis matrikáře

V Lubech dne 29.04.2009

Oznámení o přijetí předchozího příjmení po rozvodu manželství

Mé manželství uzavřené dne 22.01.1994 na Obecním úřadě v Hroznětíně s Ivanem Málkem, nar. 20.05.1977, Sokolov bylo rozvedeno rozsudkem Okresního soudu v Chebu dne 09.04.2009 č.j. 16 C 147/2009-14, který nabyl právní moci dne 20.04.2009.

Ve smyslu § 71 zákona č. 301/2000 Sb. o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, **o z n a m u j i**, že opět přijímám své dřívější příjmení, které jsem měla před uzavřením manželství

„L e h r o v á “

Rodné číslo: 79 51 23/1931

Málková

.....
podpis oznamovatele

LUBECH NA LONCE 245

.....
bydliště

Přílohy: Oddací list
Rozsudek o rozvodu
Totožnost ověřena dle OP č. 110631166 MěÚ Cheb, 09.12.2007

Pozn. Bez poplatku, oznámení učiněno do jednoho měsíce od nabytí právní moci rozhodnutí rozsudku o rozvodu.

MĚSTSKÝ ÚŘAD LUBY
Matrika
Nám. 5. května 164, PSČ-351 37 Luby
Telefon: 354 410 411

Paní
Lenka Málková
Na Louce 245
351 37 Luby

Naše značka:
1569/09/Mat/K

Vyřizuje:
Knapčíková

V Lubech dne:
29.04.2009

Potvrzení o opětném přijetí dřívějšího příjmení po rozvodu manželství

Vaše oznámení ze dne 29.04.2009 o opětném přijetí dřívějšího příjmení **Lehrová**, po rozvodu Vašeho manželství vysloveného rozsudkem Okresního soudu v Chebu ze dne 09.04.2009, č.j.: 16 C 147/2009-14, který nabyl právní moci dne 20.04.2009, bylo vzato na vědomí a poznamenáno v knize manželství Obecního úřadu Hroznětín, svazek III., ročník 1994, strana 69, poř.č. 2.

Bc. Jana Knapčíková - matrikářka

Žádost o zápis o narozeníSepsaný dne **02.10.2009**u **Městského úřadu Luby****S Iosif Mašec**bytem **Luby, Tovární 90, okres Cheb**

k provedení zápisu narození do zvláštní matriky vedené Úřadem městské části Brna, Brno – střed, podle § 1, § 3 odst. (4) a § 43 zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, a vydání rodného listu.

Dítě:

Jméno, případně jména	Iosif	
Příjmení	Mašec	
Pohlaví	M	
Den, měsíc a rok narození	29.06.1951	RČ: 51 06 29/349
Místo narození	Gîrnic, Rumunsko	

Otec:

Jméno, příjmení, příp. rodné příjmení	Ventel Mašec	
Datum narození	05.01.1908	RČ: ---
Místo narození	Gîrnic, Rumunsko	
Trvalý pobyt v době narození dítěte	Gîrnic, Rumunsko	
Státní občanství k datu zápisu	Rumunsko	

Matka:

Jméno, příjmení	Ana Mašecová	
Rodné příjmení	Nedvedová	
Datum narození	17.02.1914	RČ: ---
Místo narození	Gîrnic, Rumunsko	

Trvalý pobyt v době narození dítěte **Gîrnic, Rumunsko**
Osobní stav v době narození dítěte **vdaná**
Státní občanství k datu zápisu **Rumunsko**
Trvalý nebo poslední trvalý pobyt dítěte na území České republiky (pokud byl)
Luby, Tovární 90

Dítě se narodilo za trvání manželství, což dokládáme oddacím listem

K dítěti bylo určeno otcovství souhlasným prohlášením rodičů (kde, kdy)

--- , což dokládáme ---

Dohoda rodičů o příjmení dítěte:

(pokud nevyplývá z oddacího listu rodičů nebo není v souvislosti s určením otcovství učiněna v souladu s ustan. § 19 zákona o matrikách, dohodou lze určit dítěti pouze příjmení jednoho z rodičů).

Jsme manželé, z našeho oddacího listu nevyplývá dohoda o příjmení dítěte, proto jsme se dohodli, že dítě bude užívat příjmení: ---

Nejsme manželé, k dítěti bylo určeno otcovství, kdy dohoda o příjmení pro dítě není v souladu s ustan. § 19 zákona o matrikách, proto jsme se dohodli, že dítě bude užívat příjmení: ---

.....
podpis otce

.....
podpis matky

Zápis o narození byl sepsán na základě těchto předložených dokladů

Ověřená kopie rodného listu s překladem

Státní občanství dítěte je doloženo :

Listina o udělení státního občanství ČR vydaná v Praze 11.09.2009

Požadované údaje, které nemohu doložit veřejnou listinou, nahrazuji **čestným prohlášením** (příloha) č. 1

Poučení:Podle ustan. § 21 odst. 1 písm. c) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, se přestupku proti pořádku ve státní správě dopustí ten, kdo úmyslně uvede nesprávný nebo neúplný údaj správnímu orgánu anebo mu požadovaný údaj zatají za účelem získání neoprávněné výhody.

Masera
.....
podpis žadatele

Totožnost žadatele ověřena dle **Průkaz o povolení k pobytu cizince č. ZB 013611**

Vydal: **OCP Cheb, 27.02.2007**

JANA KVAČÁKOVÁ *Kvačáková*

.....
Totožnost žadatele ověřil (razítko a podpis MÚ)

Žádost o zápis příjmení ve formě, která neodpovídá pravidlům české mluvnice

Dle ustanovení § 69 odst. 2 zákona č. 301/2000 SB. v posledním znění
Při uzavření manželství od data 01.07.2001 (první zápis do ZM)

Žadatelka:

Jméno a příjmení: *NICOL FLÜGELOVA*

Rodné příjmení: *FRECHTLING*

Datum a místo narození: *13.04.1962*

RČ: *—* Datum uzavření manželství: *24.10.2009*

Trvale bytem: *NORDHAUSEN, STOLBERGER STRASSE 51, NĚMECKO*

Státní občanství: *NĚMECKO*

Žádám, aby mé příjmení bylo zapsáno do knihy manželství v nepřechýlené formě ve tvaru

..... FLÜGEL

Protože dle výše uvedeného ustanovení jsem (zvolte a vyznačte příslušný důvod podání žádosti)

- a) **cizinkou**
doložit kopii cestovního dokladu žadatelky případně jiným dokladem svědčícím o jejím cizím státním občanství, pokud to nevyplývá jednoznačně ze spisu
- b) **občankou ČR**
doložit dokladem o bydlišti v cizině, případně čestným prohlášením o záměru mít bydliště v cizině na druhé straně tohoto formuláře
- c) **občankou ČR a můj manžel je cizinec**
doložit kopii cestovního dokladu manžela případně jiným dokladem svědčícím o jeho cizím státním občanství, pokud to nevyplývá jednoznačně ze spisu
- d) **občankou ČR a jsem jiné než české národnosti**
nutno doložit prohlášením

Prohlašuji, že jsem byla poučena ve smyslu § 68 zák. č. 301/2000 Sb. na právo i povinnost užívat při úředním styku příjmení, které je uvedeno v matričním dokladu. Žádost o užívání příjmení v mužském tvaru lze podat pouze jednou. Veškeré další žádosti uvedení téhož příjmení v mužském tvaru jsou posuzovány jako změna příjmení.

V Lubech dne *24.10.2009*

Nicol Flügelová
.....
podpis žadatelky

349831380, 01.04.2009, STADT NORDHAUSEN
.....
ověření totožnosti – číslo OP, vydán kde, kdy a kým, číslo CD + čestné prohlášení

Krusal
.....
podpis matrikářky, kulaté razítko

MĚSTSKÝ ÚŘAD LUBY
Nám. 5. května 164, PSČ: 351 37 Luby, Tel: 354 596 001
Matrika

Jana Senajová, nar. 02.09.1977, Cheb, RČ: 77 59 02/1823, bytem Luby, Západní 548, okres Cheb

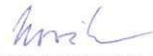
V Lubech dne 18.01.2010

Žádost o povolení změny příjmení

Žádám o povolení změny příjmení mého nezletilého syna Antonína Nováka, nar. 01.01.2004, Sokolov, r.č.: 04 01 01/2338 na příjmení Senaj.

Odůvodnění: Mám ještě starší dceru Kláru Senajovou, otec Antonína Nováka s námi již od narození syna nežije a chtěla bych, aby obě mé děti vlastnily stejné příjmení Senaj - Senajová.

.....
matka Jana Senajová

.....
otec Antonín Novák

Totožnost ověřena: OPč.:108675689, vyd. MěÚ Cheb, 28.07.2006
OPč.: 112699158, vyd. MěÚ Cheb, 10.02.2009

Přílohy: originál rodného listu syny Antonína Nováka
kopie rodných listů rodičů
písemný souhlas otce dítěte

Správní poplatek uhrazen: příjmový pokladní doklad M 2299692 – 1.000,- Kč

MĚSTSKÝ ÚŘAD LUBY**Matrika****Nám. 5. května 164, PSČ 351 37 Luby, Tel.: 354 596 001**

Č.j.: 193/10/Mat/K

V Lubech dne 29.01.2010

ROZHODNUTÍ

Městský úřad Luby, matrika příslušný podle § 74 odst. 1 zákona č. 301/2000 Sb. o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů ve znění pozdějších předpisů, projednal žádost paní Jany Senajové, nar. 02.09.1977, Cheb, bytem Luby Západní 548, okres Cheb ze dne 18.01.2010 o povolení změny příjmení nezletilého syna Antonína Nováka, nar. 01.01.2004, Sokolov

Podle § 72 odst. 1 a 2 citovaného zákona se žádosti

vyhovuje a povoluje se

od právní moci tohoto rozhodnutí změnu příjmení z původního Novák na příjmení

S e n a j**Odůvodnění**

Dne 18.01.2010 paní Jana Senajová, nar. 02.09.1977, Cheb, trvale bytem Luby, Západní 548, podala žádost o povolení změny příjmení jejího nezletilého syna Antonína Nováka, nar. 01.01.2004, Sokolov na příjmení „Senaj“. K žádosti o změnu příjmení byl přiložen souhlas otce nezletilého, pana Antonína Nováka, nar. 01.09.1981, Aš, trvale bytem Nový Kostel, Kopanina 30. Téhož dne bylo zahájeno správní řízení.

Žadatelka uvedla, že otec nezletilého Antonín Novák s žadatelkou Janou Senajovou a jejím nezletilým synem nežije již od narození syna. Dále uvedla, že má ještě starší dceru Kláru Senajovou a chtěla by, aby obě její děti nesly společné příjmení Senaj - Senajová.

V souladu s ustanovením dle § 72 odst 1 a 2 zákona č. 301/2000 Sb. o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů ve znění pozdějších předpisů Městský úřad Luby, matrika vyhověl žadatelce a povolil změnu příjmení jejího nezletilého syna Antonína Nováka na příjmení Senaj.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí lze podat odvolání do 15 dnů ode dne jeho doručení ke Krajskému úřadu Karlovarského kraje v Karlových Varech, prostřednictvím Městského úřadu v Lubech.

Bc. Jana Knapčíková, matrikářka

ČESKÁ REPUBLIKA

ÚMRTNÍ LIST

v knize úmrtí matričního úřadu *Luby*
 okres *Cheb*
 ve svazku *1* roč. *2003* strana/list *5* poř. č. *1*

Místo úmrtí	<i>Luby č.p. 94</i>
Den, měsíc a rok úmrtí	<i>05.04.2003</i>
Jméno(a) a příjmení, popř. rodné příjmení	<i>Emilie Linhartová</i> <i>rozená Asbachová</i>
Den, měsíc, rok a místo narození, okres/stát	<i>15.12.1925</i> <i>Nový Kostel</i> <i>Cheb</i>
Osobní stav	<i>vdova</i>
Rodné číslo	<i>256215/096</i>
Pohlaví	<i>F</i>
Místo trvalého pobytu, okres/stát	<i>Nový Kostel, čp. 94</i> <i>Cheb</i>
Manžel(ka): jméno(a) a příjmení, popř. rodné příjmení rodné číslo	 --- ---
Poznámka	---

Lubech
 V
 dne *10.02.2010*

Jana Knapčíková
 jméno, příjmení a podpis matrikáře

DOTAZNÍK K UZAVŘENÍ MANŽELSTVÍ

	MUŽ	ŽENA
Jméno, popř. jména a příjmení		
Rodné příjmení		
Datum, místo a okres (stát) narození		
Rodné číslo		
Osobní stav		
Státní občanství		
Bydliště (trvalý pobyt)		
Údaje pro statistické zjišťování: - datum rozvodu (ovdovění)		
- nejvyšší dosažené vzdělání		
- kolikáté manželství uzavírá?		

Prohlášení o uzavření manželství bychom chtěli učinit před

.....
(název úřadu)

v obřadní místnosti úřadu*)

na jiném vhodném místě*)

Jsme si vědomi, že při uzavření manželství jsme povinni učinit dohodu o užívání příjmení. Předběžně jsme se dohodli, že budeme po uzavření manželství:

a) užívat společné příjmení

b) užívat každý své dosavadní příjmení
a společné děti budou užívat příjmení

c) užívat společné příjmení a muž*) - žena*)
bude užívat a na druhém místě uvádět
příjmení předchozí, tj. muž:
žena:
děti:

*) nehodící se škrtněte

Bereme na vědomí, že při uzavření manželství budeme prohlašovat, že nám nejsou známy okolnosti vylučující uzavření manželství, že navzájem známe svůj zdravotní stav, a že jsme zvážili úpravu budoucích majetkových vztahů, uspořádání budoucího bydlení a hmotné zajištění rodiny po uzavření manželství.

Máme spolu již tyto děti - jméno a příjmení, datum a místo narození - nutno doložit rodným listem dětí

.....
.....

Dohoda o příjmení se bude vztahovat i na toto dítě (děti) nevěsty, jehož (jejichž) otec není znám - nutno doložit rodným listem dítěte (dětí):

.....

V

.....

podpis muže

.....

podpis ženy

ČÁST 2 - DOKLADY K UZAVŘENÍ MANŽELSTVÍ (VYPLNÍ MATRIKÁŘ)

<u>Předloženy byly tyto doklady:</u>	<u>Předloženy byly tyto doklady:</u>
1. Občanský průkaz**) č. vystavený dne v	1. Občanský průkaz**) č. vystavený dne v
2. Rodný list vydaný v dne roč. č.	2. Rodný list vydaný v dne roč. č.

**) případně povolení k trvalému pobytu nebo cizozemský cestovní pas

Poznámky:

.....

razítko a podpis matrikáře

PROTOKOL O UZAVŘENÍ MANŽELSTVÍ

Dne

Před
(název úřadu a místo uzavření manželství)

Muž:

Jméno(a) a příjmení
popř. rodné příjmení

totožnost
prokázána

datum a místo
okres (stát) narození

..... rodné číslo

osobní státní
stav občanství

rodiče muže:

otec - jméno(a) a příjmení, popř. rodné příjmení

..... datum narození

místo, okres (stát)
narození

matka - jméno(a) a příjmení, popř. rodné příjmení

..... datum narození

místo, okres (stát)
narození

Žena:

Jméno(a) a příjmení
popř. rodné příjmení

totožnost
prokázána

datum a místo
okres (stát) narození

..... rodné číslo

osobní státní
stav občanství

rodiče ženy:

otec - jméno(a) a příjmení, popř. rodné příjmení

..... datum narození

místo, okres (stát)
narození

matka - jméno(a) a příjmení, popř. rodné příjmení

..... datum narození

místo, okres (stát)
narození

Před oddávajícím:
(jméno, příjmení, funkce)

za přítomnosti matrikáře
(jméno, příjmení)

snoubenci prohlásili, že spolu vstupují do manželství, že jim nejsou známy okolnosti vylučující uzavření manželství, že navzájem znají svůj zdravotní stav a že zvažili úpravu budoucích majetkových vztahů, uspořádání budoucího bydlení a hmotné zajištění rodiny po uzavření manželství.

Snoubenci se dohodli, že budou:

a) užívat společné příjmení (muž - žena)

b) užívat každý své dosavadní příjmení a společné děti budou užívat příjmení
.....

c) užívat společné příjmení a muž*) - žena*) bude užívat a na druhém místě uvádět příjmení předchozí
.....

Dohoda o příjmení se vztahuje i na toto dítě (děti) nevěsty, jehož (jejichž) otec není znám (nutno ověřit v příslušné knize narození)
- doložit rodným listem:

.....

Svědkové:

1. jméno(a) a příjmení
rodné číslo, popř. datum, místo a okres (stát) narození

2. jméno(a) a příjmení
rodné číslo, popř. datum, místo a okres (stát) narození

Tlumočník:

Muži - ženě - snoubencům*) bylo prominuto předložení těchto dokladů:

Okresní soud v
udělil nezletilému (muž - žena*) povolení k uzavření manželství rozhodnutím ze dne
čj., které nabylo právní moci dne

*) nehodící se škrtněte

Protože, snoubenci splnili všechny podmínky, které vyžaduje český právní řád pro vznik manželství prohlášeno oddávajícím za právoplatně uzavřené.

..... manžel

oddávající

..... rozený

..... manželka

matrikář(ka)

..... rozená

.....

tlumočník

..... svědek

..... svědek

Oznamovací povinnost splněna
dne:

Oddací list vyhotoven
dne:

Doklady vráceny dne:

Žádost o vydání osvědčení

o tom, že snoubenci splnili všechny požadavky zákona pro uzavření
platného manželství před orgánem církve

Žádáme a vydání osvědčení pro uzavření platného manželství před orgánem církve.

Snoubenci:

	Pan:	Slačna, paní
Jméno a příjmení		
Rodné příjmení		
Datum narození		
Rodné číslo		
Místo narození (obec, okres)		
Stav		
Státní občanství		
Bydliště (obec, č.p., okres)		

Podpisy žadatelů:

.....

Předloženy byly tyto doklady

Občanský průkaz* č.

vystavený dne v

Rodný list vydaný

dne roč. str. p.č.

Úmrtní list vydaný

dne roč. str. p.č.

Rozsudek soudu v

ze dne č.j. o rozvodu,

který nabyl právní moci dne

Vysvědčení o právní způsobilosti vydané

dne

Prominutí stanovených dokladů

Občanský průkaz* č.

vystavený dne v

Rodný list vydaný

dne roč. str. p.č.

Úmrtní list vydaný

dne roč. str. p.č.

Rozsudek soudu v

ze dne č.j. o rozvodu,

který nabyl právní moci dne

Vysvědčení o právní způsobilosti vydané

dne

Prominutí stanovených dokladů

*(povolení k trvalému pobytu, cizozemský cestovní pas)

Čj.:

OSVĚDČENÍ

.....
(název matričního úřadu)

OSVĚDČUJE,

ŽE SNOUBENCI

MUŽ:

jméno a příjmení roz.
datum narození r. č.
státní občanství stav
bydliště

A

ŽENA:

jméno a příjmení roz.
datum narození r. č.
státní občanství stav
bydliště

SPLNILI VŠECHNY POŽADAVKY ZÁKONA O RODINĚ PRO UZAVŘENÍ CÍRKEVNÍHO SŇATKU.

Toto osvědčení je platné po dobu 3 měsíců ode dne vydání.

V

dne

.....
jméno, příjmení a podpis matrikáře

Městský úřad Luby
Matrika

Datum podání: _____

**Žádost o vyhotovení
Vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství**

Údaje o žadateli:

Jméno a příjmení:

Datum a místo narození:

Osobní stav:

Trvalý pobyt:

Údaje o snoubenci:

Jméno a příjmení:

Datum a místo narození:

Trvalé bydliště:

Státní občanství:

.....
Podpis

Přílohy:

Rodný list

Rozsudek o rozvodu

Úmrtí

Doklad totožnosti: Vydán kým: Dne:

Správní poplatek ve výši: Kč byl uhrazen dne: č. dokladu:

**ČESKÁ REPUBLIKA
CZECH REPUBLIC
TSCHECHISCHE REPUBLIK
ЧЕШСКАЯ РЕСПУБЛИКА**

Čj.:

dne

VYSVĚDČENÍ o právní způsobilosti k uzavření manželství
CERTIFICATE of no impediment to marriage
Ehefähigkeitszeugnis
СВИДЕТЕЛЬСТВО о правоспособности вступить в брак

Obecní úřad v (Municipal office at, Das Gemeindeamt in, Муниципалитет в)

okres (District, Kreis, Район)

osvědčuje, že občan(ka) České republiky (bezdomovec), (hereby certifies that citizen of the Czech Republic (stateless person), bestätigt hiermit, dass der tschechische Staatsangehörige (Heimatlose), свидетельствует, (что гражданин Чешской республики (лицо без постоянного места жительства)

Jméno a příjmení
Name and surname
Vorname und Name
имя, фамилия
rodné číslo

nar.	v
born	at
geb. am	in
день, месяц, год	место рождения

rodinný stav (svobodný-svobodná, rozvedený-rozvedená, vdovec-vdova), martial status (single, divorced, widowed, Familienstand (ledig, geschieden, Witwer/Witwe), семейное положение (холостой-незамужняя, разведенный-разведенная, вдовец-вдова)

bytem
residing at
wohnhaft in
Постоянное жительство

je podle českého právního řádu způsobilý(á) uzavřít manželství (is competent under Czech law to marry, nach dem tschechischen Recht zur Eheschliessung befähigt ist), имеет в соответствии с чешским законодательством право вступить в брак.

Vysvědčení se vystavuje k uzavření manželství s (The certificate is issued for the purpose of marriage to, Dieses Ehefähigkeitszeugnis wird ausgestellt zur Eheschliessung mit, Свидетельство выдано для вступления в брак с)

Jméno a příjmení (Name and surname, Vorname und Name, имя, фамилия)

Datum narození (Date of birth, Geburtsdatum, День, месяц, год рождения)

v (at, in, место)

bydliště (Residing at, wohnhaft in, Постоянное жительство)

Vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství má platnost šest měsíců.

The certificate of no impediment to marriage is valid for six months.

Das Ehefähigkeitszeugnis ist sechs Monate gültig.

Свидетельство о правоспособности вступить в брак действительно в течение шести месяцев.

Matrikář (Matrikenführer, Registrar, Работник загса)

Městský úřad Luby

Matrika

Datum podání:

Spisová značka:

ŽÁDOST O VYDÁNÍ MATRIČNÍHO DOKLADU

Žádám o vydání: rodného listu - oddacího listu - úmrtního listu*

Pro použití: v České republice – případně v cizině* (uved'te stat)

Důvod podání žádosti:

Rodný list:

Jméno a příjmení

Datum a místo narození

Oddací list:

Jméno a příjmení ženicha

Jméno a příjmení nevěsty

Datum a místo uzavření manželství

Úmrtní list:

Jméno a příjmení

Datum a místo úmrtí

ÚDAJE O ŽADATELI:

Jméno a příjmení:

Doklad totožnosti: OP,CD č.: Vydán kým: dne:

Žadatel byl poučen o nutnosti vyššího ověření dokladu, je-li vydán pro použití v cizině.

Adresa žadatele pro doručení:

Podpis žadatele:

Právní nárok žadatele byl ověřen podle § 25 zákona č. 301/2000 Sb., žadatel je:

- fyzickou osobou, které se zápis týká*
- člen její rodiny = manžel, rodiče, děti, prarodiče, vnuk, sourozenec*
- zplnomocněný zástupce*

Správní poplatek ve výši Kč byl uhrazen dne: č. dokladu:

* Nehodící se škrtněte

Pořadové číslo zápisu:

Dítě	Místo narození	
	Den, měsíc a rok narození	
	Rodné číslo	Pohlaví
	Jméno(a)	
	Příjmení	
Otec dítěte	jméno(a) a příjmení, popř. rodné příjmení	
	datum narození	rodné číslo
	místo narození, okres/stát	
	místo trvalého pobytu, okres/stát	
Matka dítěte	jméno(a) a příjmení, popř. rodné příjmení	
	datum narození	rodné číslo
	místo narození, okres/stát	
	místo trvalého pobytu, okres/stát	
Záznamy a opravy před podpisem Zapsáno na základě písemného hlášení o narození (ústního oznámení, cizozemského matričního dokladu) vystaveného (dne, kým)		
Datum provedení zápisu		Podpis matrikáře

List matriční knihy narození – 112 g

Dodatečné záznamy a opravy

Pořadové číslo zápisu.

Místo uzavření manželství	
Den, měsíc a rok uzavření manželství	
MUŽ	jméno(a) a příjmení, popř. rodné příjmení
	den, měsíc, a rok narození
	místo narození, okres/stát
	rodné číslo osobní stav
státní občanství	
RODIČE MUŽE	otec – jméno(a) a příjmení, popř. rodné příjmení
	den, měsíc, rok a místo narození, okres/stát
matka – jméno(a) a příjmení, popř. rodné příjmení	
den, měsíc, rok a místo narození, okres/stát	
ŽENA	jméno(a) a příjmení, popř. rodné příjmení
	den, měsíc, a rok narození
	místo narození, okres/stát
	rodné číslo osobní stav
státní občanství	
RODIČE ŽENY	otec – jméno(a) a příjmení, popř. rodné příjmení
	den, měsíc, rok a místo narození, okres/stát
matka – jméno(a) a příjmení, popř. rodné příjmení	
den, měsíc, rok a místo narození, okres/stát	

Lm1 ročník učebny manželství – 110 g

Pořadové číslo zápisu:

Místo úmrtí			
Den, měsíc a rok úmrtí			
Zemřelý(a)	Jméno(a) a příjmení, popř. rodné příjmení		
	Den, měsíc, rok a místo narození, okres/stát		
	Osobní stav	Rodné číslo	Pohlaví
	Státní občanství		
Místo trvalého pobytu, okres/stát			
Žijící manžel: jméno(a) a příjmení, popř. rodné příjmení			
rodné číslo			
Záznamy a opravy před podpisem Zapsáno na základě listu o prohlídce mrtvého (cizozemského matričního dokladu) vystaveného (dne, kým)			
Datum provedení zápisu		Podpis matrikáře	
Dodatečné záznamy a opravy			